ԹՒ. ՏԱՐԻ 3518 (Ն. Տ.) 15 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1895 — 3 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1895 — 28 ՀԷՄԱԶԻԼ ԷՎՎԷԼ 1313 — ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԼՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳԻՐ
Դպրատիպ, Կ. Պոլիս

درعلیه غلطه‌ده آره‌وك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանկ	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրեայ Ղրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Հեռեւեալ տան տպագրական մելանիներով տպուած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ՏՂԱՔ ՈՒ ԾՆՈՂՔ

Այն բազմադիմի երեւոյթներուն մէջ զոր ստացաւ Նեվ մարքիզին դատաստանը, ամենէն աւելի բուռն հետաքրքրութիւնը պատճառեց այն հոգեբանական վայրկեանն երբ նախագահը առեան հրաւիրեց մարքիզին երկու զաւակները՝ իրենց հօր նկատմամբ վկայութիւն տալու։ Այս պարագան ալ յօդուածներու և խորհրդածութիւններու առարկայ կ'ըլլայ, երդուեալներուն վճիռէն հաբն իսկ, եւրոպական մամուլին մէջ։

Ոճրագործներու նստարանին վրայ գտնուող մարդը իր դէմ կուտակուած տեսեր էր ամենէն անարգ ամբաստանութիւնները, ամենէն ծանր վկայութիւնները, ակներով իր կնոջմէն որ կուգար պոռալ երեսին, թէ մարդասպան է։ Եւ ահա ատեան կը բերէին իր երկու որդիները, մէկը տասներեք և միւսը տասներեսթը տարեկան։ Վերջին փորձն էր այս իրենց համար։ ամենէն դառնագոյնը։ Հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ աննպաստ յայտնութիւններ ըրած էին անոնք։ պատմելով թէ հայրերնին ձեռնած էր զիրենք։ Ցարակոյս չկար որ հրապարակաւ ալ նոյն բանը պիտի կրկնէին։ Եւ խորին անձկութիւն մը կը տիրէր ունկնդիրներուն վրայ, որոնք՝ չունչերնին բռնած ու սրտատրոփ կը վարանէին սա ահաւոր մտածման առջեւ, թէ տղաքներ պիտի գային ամբաստանել իրենց հայրը, գուցէ դատապարտել տալ զայն։

Այս բանը տեղի չունեցաւ։ երկու պատանիներուն խիղճն արթնցաւ և չուզեցին ստանձնել այն անարգ դերը զոր իրենց կատարել տալ կ'ուզէին այս ընտանեկան տխուր տառմին մէջ, և հրկուքն ալ, հնչուն ձայնով մը ու վստահից չեչտով, վճռանձն պաշտպանութիւն մը նուիրեցին իրենց հօր՝ որ՝ գոհարհար ու գլխիկոր՝ կեցած էր իրենց դէմ։ Սփոփարար շունչ մը առին ունկնդիրները ու սիրտերը գոհունակութիւնով բաբախեցին։

Ոճրագործն ան որ հայրերնին հեռու գտնուած էր իրենցմէ, երկու պատանիները հոս գործքի մը դարձած էին իրենց մօրը ու Ռօսլօ աբբային ձեռքը որոնք մոլորեցուցած էին այդ մատաղատի էակները ու իրենց մեռակից ընել ուզած։ Բայց երբ տեսան հայրերնին, անարգուած ու ընկճուած, զայրայուռ իրենց հոգին ու գոչեցին «Հայրերնիս միշտ քաղցրաբարոյ եղած էր մեզի նկատմամբ։ Ու աւելցուցած են թէ նոյն բանը պիտի ըսեն նաեւ Սէնդ-Ամանի պատժական ատենին առջեւ, ուր այս պահուս կը ներկայանայ մարքիզը։

Այս գատին մէջ ուր այնքան կեղտոտութիւններ երեւան եկան, ուր պժգալի յայտնութիւններ իրարու յաջորդեցին, այդ երկու տղաքները միայն գիտցան յարգել պարկեշտութեան բաժինը, և ազնիւ ու վեհանձն հանդիսացան՝ իրենց հօրն ու մօրը մէջտեղ, որոնք զրպարտութիւններ կը տեղացուցնէին իրարու դէմ։ Բարի եղան մանաւանդ, չուզելով յիշել այն խոտութիւններն որոնց կենթարկեր զիրենք հայրերնին, և զայն պաշտպանելով հանդերձ՝ վիրաւորիչ բան մը չըսին մօրերնուն դէմ։ Եւ այս բոլոր յատկութիւններով մէկտեղ, կարեկցութեան արժանի են այդ դժբաղդ արարածները որոնք կամուխէն տրվեցան դատել իրենց ծնողքը, ու քանդուած տեսան ընտանեկան բարօրութեան սիղբունքը որ է պզտիկներուն յարգանքը իրենց մեծերուն նկատմամբ։

* * *

Այս դատին առթիւ անգամ մը ևս դիտել տրուեցաւ թէ ինչ ցաւագին բան է տղաքները հարկադրուած տեսնել իրենց ծնողքին դէմ վկայութեան կոչուելու։ Աւելի սրատաչարժ օրինակները տեսնուած են։

Իբր տասը տարի առաջ, Հունգարիոյ մէջ տեղի ունեցած եղեռնական դատի մը պահուն, այս տեսակ վկայութեան պարագայ մը խորին սրտայուզում առաջ բերաւ։ Ամբաստանեալը սպանութիւն մը գործած էր, կ'ըսէին, և իրեն դէմ հանուող գլխաւոր վկան իր զաւակն էր, ուրեմ տարեկան աղջիկ մը, որ սառուցիչ պաղարիւնով մը ներկայեց իր ամբաստանութիւնը, ոչ մէկ մտաբամանութիւն ի բաց թողով։ Ի զուր հայրը աղերսագին ձայնով մը կը գոչէր զաւկին «Բայց դիտես որ բոլոր պատմածներդ սուտ են», ի զուր նախագահը կ'ըսէր անոր «եթէ պնդես յայտարարութիւններուդ վրայ, հարդ կորսուած է»։ Աղջիկը յամառեցաւ, դատաւորներն իրենք ալ զարհուրած ձայնին։ կարելի՞ էր այդ անգիտակից մանուկն ընդունիլ իբրև իր հօր դատապարտողը։ և մարդը անպարտ հռչակեցին։

Նոյն եղբը չունեցաւ ուրիշ հռչակաւոր դատ մը, Ֆրանսայի մէկ գաւառին մէջ։ Մանօ անուն նամակաբաշխ մը իր կինը սպանած ըլլալու ամբաստանութեան տակ կը գտնուէր։ իր զաւակը, պզտիկ մանչ մը, ներկայ գտնուած էր ոճրին ու դատարան ներկայանալով ամեն բան պատմեց։ Հայրը մահուան դատապարտուեցաւ։ Վիրթոր Հիւկօ, հանրային զգացման թարգմանն հանդիսանալով, պերճախօս նամակով մը խընդրեց որ մարդուն կեանքը չնորհուի։ «Պէտք չէ որ, կ'ըսէր բանաստեղծը, երբ այս տղան մեծնայ ու իր ըրածին գիտակցութիւնն ունենայ, իր հօրը մահը վճռել տուած ըլլալու խայթէն տանջուի»։

Թատրոնէրու հեղինակը՝ դատապարտելէն աւելի տղան կը մեղքնար, և իրեն հետ՝ ամեն մեծ մարդասէրներու, մեծ խորհողներու, մեծ գրողներու ուշադրութիւնը ատեն ատեն դարձած է զաւակներուն կացութեան վրայ իրենց ծնողքին հանդէպ, երբ ամբաստանուած են անոնք կամ յանցաւոր։ Եթէ այդ տեսակ ծնողքները խորհէին ահաւոր հետեւանքներուն վրայ զոր իրենց տակարացումը կամ մեղքը առաջ կրնայ բերել անմեղ արարածներուն նկատմամբ որոնց ծնունդ տուած են, թերեւս նուազ մեղանչէին կամ բնաւ։ ու չուզէին մանաւանդ հրապարակ հանել ընտանեկան յարկին տակ ծածկուած առեւտրութիւնները։ Այդ մտածումը պիտի խլեր մը ըլլար իրենց՝ պարկեշտութեան ու առաքինութեան ճանրքէն չի շեղելու, զայրոյթի կամ սխալանքի վայրկենի մը մէջ իրենց առջեւ ուրուագծուած տեսնելով իրենց զաւկներուն ապագայ կացութիւնը։

Եթէ տղաքներուն աւագ պարտականութիւնն է յարգել իրենց հայրը ու մայրը։ չէ՞ մի որ նոյն պարտականութիւնը կայ այս վերջիններուն համար՝ ամուսնական փոխադարձ սիրով ու մտքուր կեանքով արժանանալ ողջիական յարգանքին։ Ինչպէս պիտի գունատին ու ամօթի սարսուռ մը զգան օրին մէկը Նեվ մարքիզին զաւակները—օրինաւոր զաւակները, վասն զի այս անգամ դրժբաղդ Մէնալտօին վրայ չէ խնդիրը—հին լրագիրներու հաւաքածու մը թերթատելով, կամ ծերունիներու խօսակցութեան մը ունկնդրելով, երբ աչքերնուն կամ ականջնուն հանդիպի «Նեվ մարքիզին դատաստանը» բառերը։ Ու դեռ քանիներ կան իրենց պէս։

Տ.

ԴՊՐՈՑԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՐԻԶԻ ՀԱՐԿԱՒՈՐ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔԵՐ

Վարժապետին ոչ միայն օրինակը այլ և ոգին տարբ մէկ ազդեցութեան։ Արեւոտ ու գուարթ ոգին կը շահի աշակերտաց սրտերը աւելի հաստատապէս քան խօսքը, և, ասկէ զատ, այսպիսի ոգի մը դուարթութիւն կը զարթուցանէ ի փոխարէն։ Ատենով այցելեցի ծաղկոց մը որ գուարթ ու արեւոտ վարժուհիի մը խնամքին յանձնուած էր։ Ներկայ գտնուեցայ ընթերցանութեան դասին։ Աշակերտուհի մը բառ մը սխալ կարդաց, վարժուհին ջանաց առաջնորդել աշակերտին իր սխալը տեսնելու և ուղղելու։ Վարժուհիին արտասանած խրաքանչիւր բառին ընկերացած էր քաղցր ժպիտ մը՝ որ ո՛չ միայն մանկան սիրտը անդորրութեան մէջ կը պահէր, այլ և անոր դէմքը երջանկաբար վստահութեամբ մը կը լուսաւորէր։ Երբ կը մեկնէինք անկէ, ինծի ընկերացող բարեկամս բաւ թէ յօժար սրտով կուտար ոսկի մը պատկերի մը համար որ ներկայացնէր այդ վարժուհին ու աշակերտը այս վերջինին յաջողութեան վայրկեանին, թէ կը բաղձար ցուցնել զայն իրեն ծանօթ կարգ մը ուսուցիչներու որոնք ամէն սխալի համար յօնր կը պատուեն և խեղճ աշակերտներուն սիրտերը ցիրտ խօսքերով կը խոցոտեն։ Քանի քանի՛ վարժապետներ սովոր են խօսիլ իրենց աշակերտներուն խիստ ձայնով, ձայնով մը որ օրատագոչ ու կայծակնացայտ ամպէ մը կուգայ կարծես։ Զինք կրնար մտնել բարբարիկ վարժապետի յանձնուած դպրոց մը, առանց սիր մէջ զգալու՝ անկէ փութով մեկնելու մղում մը։

Ինչ որ ըսուեցաւ վերը՝ գուարթ, արեւոտ ոգիի մը ազդեցութեան նկատմամբ՝ ճշմարիտ է նաեւ վհանձն, չի կասկածող ու վստահող տրամադրութեան համար։ Ինչպէս որ վստահութենէն կը ծնի բարեյոժարութիւն, այնպէս ալ անվստահութեան կ'ընկերանայ խորշում, և ոտուգիւ ոչ ոք կը սիրէ ուրիշներուն իրեն հետ կասկածով վարուիլը տեսնել։ Մարդկային բնութիւնը վստահութեան սիրող է։ Դպրոցի մը կառավարման մէջ անվստահութիւնը ոչ միայն սովորական, այլ և ծանր սխալմունք է։ Հոս կը բաղձանք չեչտել երջանկաբէտ ազդեցութիւնը, զրական վստահութեան,—ոչ թէ բարոյական տկարութենէ ծնունդ առնող վստահութեան որ չարիքը տեսնելու համար կոյր է և գիրաբաւ կը խաբուի, տկարութիւն մը զոր ամենէն մատաղատի աշակերտն ալ կ'արհամարհէ անտարակոյս,— այլ սեբէ ծնած վստահութեան։ «Սէրը չար չի խորհիր»։ բայց չարին կոյր չէ։

Կարեւոր է նաեւ որ վարժապետը ժամանաբոյսութենէ, խծբծող ու ցասկոտ ոգիէ զերծ ըլլայ։ Կան ուսուցիչներ որ խրատութիւնը պարտուց անթերի կատարման հետ կը շփոթեն։ Ուրիշ բան է խիստ ըլլալ և ուրիշ բան՝ գործ մը հարեւանցի չընելը։ Այդ վարժապետներ սուր քննադատութեան ու հեգնութեանց կը դիմեն իրենց աշակերտները ժրաջան գործելու համար, սակայն կը մոռնան թէ այսպիսի վարմունք մը՝ ո՛և է մէկը գործին մէջ իր բոլոր ճիգը թափելէ կ'արգիլէ։ Երկիւղը ուշադրութիւն կը ցրուէ և խորհուրդը կը խափանէ։ Այն վարժապետներ որոնք իրենց աշակերտներուն սխալին համար կը բարկանան, անոնցմէ տասնապատիկ մեծ սխալ մը կը գործեն։ Այսպիսի վարժապետներու խնամքին յանձնուած դպրոցն աշակերտներ ինչ տանջանքներ կը կրեն արդեօք, մանաւանդ այն մանուկներ որոնք տան մէջ կը ծծեն մթնոլորտ մը որ համակրանք ու սէր է համակ։ Երիտասարդ վարժապետ պարտի գիմադրել ամէն մղման որ գինք բարկանալու կամ խստութեամբ խօսելու կ'առաջնորդէ։ Անբարոյականութենէ և ապիտութենէ հաբը։ Եթէ կայ անյարմարութիւն մը որ վարժապետին պաշտօնին դէմ կանգնելու է իրրեւ թուսք, ան ալ տխուր ու ցասկոտ ընաւորութիւն ունենալն է։ Այն որ իր կիրքերը զսպել չի գիտեր, մատղաշ սերունդին կրթական առաջնորդ ու տիպար ըլլալու յարմար չէ։

Անկարելւոր կը թուի մեզ աւելցնել թէ վարժապետը ճշմարտութիւն խօսող ու ճշմարտութիւն գործող մարդ մը ըլլալու է։ Տղու մը համար մեծ զբաղդութիւն է գտնուիլ ազդեցութեան տակ վարժապետի մը որ հոգաբարձուներդ, ծնողքներն ու այցելուները կը խաբէ աշակերտներուն իրական հմտութեան նկատմամբ, որ կը փորձէ աշակերտները երեւցնել թէ գիտեն ինչ որ չեն գիտեր իրօք, ինչ որ յաճախ կը պատահի հրապարակային քննութեանց ատեն, որ իր գործառնութեանց համար սուտ ու փուտ պատճառներ կը յիրեբէ, որ աշակերտները չի գիտել կը ձեւացնէ որպէս զի յանցանքներու մէջ բռնէ զանոնք, որ կը յաւակնի գիտնալ ինչ որ չի գիտեր, որ ուսանողութեան նիչ կը գնէ աշակերտներուն թէեւ հարցման միակ չի պատասխանեն, որ՝ վերջապէս՝ ո՛և է կերպով կը հեռանայ ճշմարտութենէ։ Ճշմարտախօսութեան մէջ վարժապետը չի կրնար լոկ ուղիղ ոգի մը ըլլալ։ Ինք պարտի իւր մատնանիշ ըրած ճամբուն մէջ ընթանալ։

Պէտք մեղմօս չէր ըսելու նաեւ թէ վարժապետը պարտի մոլութենէ զերծ ըլլալ։ Այսօր կուգէ մանկան մէջ կամքն ոտկել, զգալով նպատակ մը անոր կեանքը յոռի ունակութիւններէ զերծ պահելու համար, պարտի իր կեանքը զերծ պահել անոնց մէջ։ Դպրոցին որոշ ու բարձր պարտաւորութիւնն է իր աշակերտները ամրացնել յոռի ունակութեանց դէմ,—ունակութեանց որ առողջութիւնն ու համբաւը կ'ոչնչանեն, ժամանակ ու դրամ կ'սպառեն, մարդուս անձին ու ընտանիքին անպատուութիւն կը բերեն, անձնազգածութիւնը կը պակասեցնեն, ելն։ Այս բաներուն մէջ հրահանգութիւնը թէեւ գիտական ու գեղեցիկ ըլլայ իսկ։ դպրոցի օգտակարութիւն ունի, եթէ վարժապետին անձնական օրինակով հակակշռուի։ Այսպիսի հրահանգութիւն մը վարժապետին սրտէն բղխելու և անոր կեանքէն ալ շնչուելու է։

Եթէ դպրոցներու կառավարման համար արտօնութիւն ունենայի սկզբունք մը հաստատելու, ան ալ մէկ պարբերութեամբ,—սկզբունք մը որ գրուէր ամէն դպրոցի դրան վրայ,—քիչ դժուարութիւն պիտի կրէի ըսելու թէ՝ ինչ ըլլալու էր ատոր։ Այդ սկզբունք գրելէ առ բառերուն մէջ պիտի ամփոփուէր։

«Ոչ մի այր կամ կին մտնելու է իրրև ուսուցիչ, որուն նկարագիրն ու կեանքը մատղաշ սերունդին օրինակման արժանի տիպար չենն»։

Ս. Մ. ԳԱՍԱՊԵԱՆ

ՊԵՐՃԱՆՔ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ՄԷՋ

Այս խնդիրը կը շարունակէ զբաղեցնել լրագրական հրապարակը։ Օրիորդ մը ու երիտասարդ մը կը գրեն յաջորդաբար։ մին ընդունելով հանդերձ թէ Աստուծոյ տաճարին մէջ ըստ կարի պարզորէն և համեստօրէն պէտք է երեւի, չընդունիր թէ գլխարկը ընտանիքներու կործանման պատճառ է։ միւսը գրեթէ համաձայնելով առաջինին, կը յաւելու թէ գլխարկի խնդրով զրաղիլ աւելի օգտակար գործեր կան։

Եկեղեցւոյ գոնէն մինչեւ շուկայի դուռը արդարեւ կան այնպիսի խնդիրներ որոնց չարքը աւելի կարելի էր երկարձգել քան ինչ որ գրած էր Դ. Մ։

Ամեն սեռի և դասակարգի մարդիկ թող գրեն ուրեմն այդ ամենուն վրայ, որպէս զի ընտանիքն ու եկեղեցին զերծանին այն քննդատելի կացութենէն, որոյ վրայ անվերջ դժգոհութիւններ չենն պակաս։

Եկեղեցին նկատելու է միմիայն աղօթից տեղի և ոչ թէ խօսակցութեան, զրուցարձութեան, ցուցամոլութեան և... ժամադրավայր, ինչպէս կ'ըսէր Դ. Մ։

Պօղոս առաքեալ՝ առ Կորնթացիս գրած Ա. թղթոյն ԺԴ. գլխոյն 34—36 համարներուն մէջ կ'ըսէ. «Կանայք յամենայն եկեղեցիս լուռ լիցին. զի ոչ հրամայի նոցա խօսիլ, այլ՝ հնազանդ լինիլ։ Ապա եթէ ուսանել ինչ կամիցին, ի տուն զարս իւրեանց հարցանիցեն, քանզի անպատեհ է կնոջ մարդոյ յեկեղեցւոյ խօսիլ»։

Հոն, եկեղեցւոյ մէջ, նոյն իսկ Աւետարան կարդացուած ատեն, մէկը միւսին գլխարկին նորաձեւութեան կամ ադամանդազարդ տիկնոջ մը զգեստաւորման կը նայի, նախանձը կը կրծէ սիրտը, կը գայթակղի, մինչդեռ պարտէր հնազանդիլ ասպետապին, որ Ոբմէ (յատն կացէք) և Պրոսիոն-ի (ուշ դրէք Աւետարանին) կ'ենդանակէր։

Ապա դիրար ներկայացնելու ձեւակերպութիւններ, նազանք ու ծերբնքուններ, տեղեկութիւններ իրենց ընտանեկան անդամոց վրայ, աղջկան կամ մանչու ընտրութիւններ, դիտողութիւններ, անճահ ու անպատեհ տեսակցութիւն, այս ամէնքը թերեւս տան մէջ պատշաճաւոր համարուին, բայց ոչ բնաւ եկեղեցւոյ մէջ։ Հոն մինչեւ իսկ «եթէ ուսանիլ ինչ կամիցին», այսինքն Աւետարանի կամ Գրքի մէկ բառը կամ հատուածի մը իմաստը չհասկընան և հարկ ըլլայ հարցնել մէկու մը ուսանելու համար, ներելի չէ հոն, «այլ ի տան զարս իւրեանց հարցանիցեն»։

Կրնան եկեղեցիէն դուրս, դիտցողի մը հարցնել և ուսանիլ։ Կը տեսնէք որ գլխարկը և անոր համեմատ զգեստաւորութիւնը առարկայ կ'ըլլայ գայթաղութեան։ Տարակոյս չկայ թէ անոր բարձումէն ամէնքը գոհ չենան, կան որ սիրով կը զոհածենն և կան որ ակամայ սովորութեան մը հետեւած լինելու համար։

Արդ, մեծամասնութիւնը գոհ է յիւսկիւտար և կը պահանջէ որ եկեղեցւոյ մէջ առանց գլխարկի աղօթեն. կանայք և երիտասարդ սերայօժար կը հետեւին այս դրբութեան. ոչ աք իրաւունք ունի անոնց ըսել թէ պէտք է որ գլխարկ դնէք անպատճառ։

Քօղարկման կարգութեան կամ վարդապետութեան հեղինակը ո՛չ եպիսկոպոս մ'է, ո՛չ վարդապետ և ոչ ալ քահանայ, այլ՝ ինչպէս ըսած ենք, Պօղոս Առաքեալ՝ առ Կորնթացիս գրած Ա. թղթոյն ԺԴ. գլխոյն 5—14 համարներուն մէջ։

Այս վարդապետութիւն տեղի տուած էր ատ ի Պոլիս, բայց պահուած էր գաւառներուն մէջ։ Ժողովուրդը երբ վերստին դարձաւ իւր նախկին սովորութեան՝ յայտնեցաւ Սրբազան քարոզիչը իւր գոհունակութիւնը յայտնած էր առաքելական վարդապետութեան պահպանման նախանձախնդրութիւնը տեսնելով կանանց վրայ։

Ինչպէս կը տեսնէք, Սրբազանը հեղինակ չէ եղած այս նոր վարդապետութեան։ Ուստի կանանց կամ օրիորդաց այն մասը որ դժգոհ կ'երեւի առաքելական այս վարդապետութեան վերահաստատումէն, ոչ թէ Սրբազանին, վարդապետին, քահանային է որ բողոքիլ են, այլ նոյն իսկ իրենց սեռն, կնոջ ու օրիորդին։

Ամէն բան ալ կրնայ գայթակղութիւն ծնուցանել, մանաւանդ եկեղեցւոյ մէջ, չհետամտինք անոր. եկեղեցւոյն մէջ մեր մաքուր սիրտը բանանք Աստուծոյ, հոն մեր աղօթքը անխառն չերմեռանդութեամբ վերառաքեմք յերկինս։ Մեր հաւատքին կապուինք, ոչ թէ մեր հաշուին ու պերճանքին։

ՍԱՄՈՒԷԼ, ԵՐԷՑ

Վիքթոր Հիւկօ վերջապէս պիտի ունենայ իր արձանը։ Այս նպատակով կազմուած յանձնաժողովը իր վերջին նիստին մէջ որոշեր է արձանին չինութիւնն յանձնել Պարիս արձանագործին։ Բացուած հանգանակութիւնը երկու հարիւր հազար ֆրանքի կը հասնի. արձանը պիտի կանգնուի Վիքթոր Հիւկօ հրապարակին մէջտեղ, 1900 ին։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»-Ի (122)

ԺԻԼ ՏԸ ԿԱՍԹԻՆ

ԲՕԼԻՆ ՏԸ ՄԵՐԻԱՆ

ՄԱՍՆ ՉՈՐՐՈՐԴ

—Հոն էի։ Տեսայ ձեր վիշը երբ ձեռուընդուդ կը յափշտակէին ձեր զաւակը, և Թերեւս առաջին անգամն է որ զգացի սրբոտիս խանդաղատիլը, ըսի իմ գործակցիս։ կը զղջամ այսքան լաւ յաջողելուս։ Եւ եթէ այն միջոցին մտիկ ընէր իմ գաղափարիս, ամենէն ալ կրոցին պիտի զրկէի, մարքիզն ու իր մեռակիցը, բայց հրիտասարդ էի, ապրիլ կ'սէի... կը կարծէի որ ոսկիով երջանիկ պիտի ըլլամ։ Սերբէք չէի ունեցած... գոհացնելիք հետաքրքրութիւններ ունէի... Այսօր, լմնցաւ։ Դրեթէ ամէն բանէ զրկուեցայ... Ահա թէ ինչու միտքս փոխեցի... Հետս կուգա՞ք, պարոն կոմս...

Մարք, որ կարծես երազի մէջ մտիկ կ'ընէր, մէկէն վեր ցատքեց։

—Կոմս, ըսաւ, այլ ևս կոմս չեմ... Մարք Պեռնարն եմ։

—Ես Մարք Պեռնարն է որ կը սիրեմ, գոչեց Ժանն, որ բռնած էր անոր ձեռքը...

—Հոգ չէ, ըսաւ նախկին Պէք-ոը-Բանառ, հետս եկէք... Բոլոր թուղթերը ձեզ պիտի յանձնեմ...

Մարդ մօրը դարձաւ։

—Փրկուեցանք, մայր...

Եւ դուռ կ'ուղղուէր։

—Ո՞ւր կ'երթաս։

—Այս մարդուն տունը։

—Եթէ ծուռակ մը ըլլայ։

Զաւկին հեռանալը տեսնելով մոտանջութիւն մը զգացեր էր։ Այլ ևս չէր ուզեր պահ մը աչքէն հեռացնել զայն։

Պ. տը Սէնդ-Էվիր զուսին երերցուց։

—Կը հաւնիմ, ըսաւ, որ վստահութիւն չունենաք վրաս։ Իրաւունք ունիք, բայց կերդնում որ այս անգամ չեմ խաբեր ձեզի։

—Մի՛ վախնաք, մայր, ըսաւ Մարք, ամեն բան լմնցաւ, ես պիտի գառնամ։

Ժպիտ մը ուղղեց Ժանին երեսն մէջ դրաւ բոլոր իր հոգին։

—Բիչ յետոյ։

—Բիչ յետոյ... և ընդ միշտ, ըսաւ մանկամարդ աղջիկը։

Եւ այս հրաժեշտին վրայ դուրս ելաւ նախկին Պէք-ոը-Բանառի հետ։

Երբ Բօլին տեսաւ անոր անհետիլը, թուեցաւ իրեն թէ ամեն բան կը մարէր։

Վերջին չեմ գիտեր ինչ արկածէ մը, փորձութենէ մը կը վախնար։

Մարք զիտուններ ունէր զորս չէր ըսած իրեն։

Անոր աչքերուն մէջ վայրագ որոշողութիւն մը տեսած էր Բօլին։

Ի՞նչ պիտի ընէր։

Մտածած պահուն կը գոռար։

Անչուշտ կուզէր ոճրագործներէն հաշիւ պահանջել իր հօրը, Տոքթոր Պեռլոի արեան, վրէժը լուծել մօրը տառապանքներուն։

Կ'ուզէր թող չտալ զայն որ երթայ։ Եռեւէն վազեց։

Շատ ուշ էր։ Արդէն հեռացած էր Մարք։

Տիկին տ'Արսի, այդպէս մտաղբաղ տեսնելով զայն, փոքրիկ խանդարտեցնել։

—Հանդարտեցէք, ըսաւ։ Ա՛լ հիմակ վախու բան մը չունիք։ Պաշտպան մը ունիք, ձեր զաւակը։

Խեղճ կինը մրմնջեց.

—Ո՞վ գիտէ։

Այնքան տառապած էր, այնքան ջախջախուած խորտակուած էր որ դեռ երկիւղներով պաչարուած էր։

—Պիտի պաշտպանէ ձեզ, ըսաւ Ժանն։ Վրէժիդ պիտի լուծէ։

—Զպիտի ձգէի զինքը, մրմնջեց հէք կինը։

—Պիտի գայ, և ալ չպիտի թողուք զինքը։ ...Ձեզ հետ իրեն պիտի սպասենք։

Արդարեւ երկու կիները Բօլինի հետ մնացին։ Երկու երիտասարդներուն անցեալին վրայ ու ապագայ երջանկութեան վրայ խօսեցան։ Մարք զիրք մը չունէր, բայց ուսեալ էր, խելացի։ Պ. տ'Արսի իր գործերուն մէջ պիտի առնէր զինքը և իրեն պիտի յաջորդէր։

Պ. տ'Արսի առթի մը կը սպասէր քաջուելու համար։ Անդորր պիտի ապրէին, երջանիկ պիտի ըլլային։ Երբ Պ. տ'Արսի իմանար Բօլինի ու անոր զաւկին պատմութիւնը, նախ ինք պիտի շնորհաւորէր Ժանը իր ըրած ընտրութեանը համար... Ուրեմն բան մը չէր ընդդիմանար իրենց երջանկութեանը։ Բնաւ ամպ։

Բօլին երկինք վերցուց իր մտահոգ աչքերն ու մրմնջեց.

—Ո՞վ գիտէ։

Այնքան դժբախտ եղած էր որ երջանկութիւնը անհնարին կ'երեւար իրեն։

—Մեր հետը պիտի ապրիք, կ'ըսէր Ժանն, մեր բովը... Ոչ ձեր զաւակը ոչ դիս պիտի թողուք և երկուքս այնքան պիտի սիրենք ձեզ, այնքան հանդարտ այնքան քաղցր կանք մը պիտի տանք ձեզ որ ձեր բոլոր դժբախտութիւնները պիտի մոռնաք։

—Արդէն մոռցուած են, ըսաւ Բօլին, քանի որ զաւակս գայ...

—Եւ աղջիկ, աւելացուց Ժանն, աղջիկ մը զոր միտքնուդ չէիք անցուներ, և որ մը պաչտէ ձեզ։

Բօլին, աչքերը դարձուցին արցունքներով լեցուն, լաղանիներուն մէջ առաւ մանկամարդ աղջիկը։

—Սիրելի, սիրելի աղջիկս, մրմնջեց... Ես ալ ձեզ շատ պիտի սիրեմ, և պիտի օրհնեմ ձեզ բոլոր այն երջանկութեան համար զոր պիտի տաք զաւկիս։

Մուքը կը կոխէր։

Տիկին տ'Արսի մոտանջ ակնարկ մը նետած էր ժամացարին վրայ։

—Մեկնելու է, ըսաւ։

—Մեկնելո՞ւ է, ըսաւ Ժանն, առանձին թողուցեք տիկինը։

—Եւ Մարքը որ չի գար, ըսաւ Բօլին։

—Հայրդ չի գիտեր թէ ինչ եղանք։

—Այո, այո, պնդեց Բօլին, մեկնեցէք... Ես մինակս պիտի սպասեմ անոր։ Հիմակ ալ բանէ մը չեմ վախնար։ Ան կը հոկէ վրաս... Վազը պիտի տեսնուինք։

—Զպիտի տրամիք, չպիտի վախնաք։

—Ոչ, աղջիկս... ոչ... անոր վրայ պիտի մոռնամ... և զինքը նորէն տեսնելու փափագս այնքան սաստիկ պիտի ըլլայ որ պիտի ստիպէ զայն չուտով դառնալու. դիս մի՛ մոռնաք։

—Մեկնինք, ըսաւ տիկին տ'Արսի։

Եւ Ժանն իր մօրն հետեւեցաւ ակամայ։ Դժուարաւ կը թողուր այդ խուցն որ տեսած էր զայն, որ տակաւին անով լեցուն կերեւար իրեն...

Բօլին մնաց մնաց... և մահացու տրխրութիւն մը տիրեց իր վրայ, տխրութիւն մը որուն պատճառը ինքն ալ չհասկցաւ։

Երջանիկ ըլլալու էր, երջանկութիւնը բարձրաձայն ըսելու էր, և սիրտն այնքան վշտալի կերպով սեղմուած էր որ դժուարաւ կը շնչէր։ Մայրը կը նեղէր զինքը։ Ձեր գիտեր ի՞նչ վտանգ մը, իր զաւկին ու իրեն համար ի՞նչ դժբախտութենէ մը կը վախնար։ Ձեր ուզեր հաւատալ թէ զանիկա զատած է, թէ միասին պիտի ապրին։ Զարհուրանց ուրախութիւն էր։ Ադէտ մը մօտալուտ կ'երեւար։

Եւ այս անձկութիւններուն ազդեցութեան ներքեւ խեղճ կինը ծնրադրեց ու պոռաց։

—Աստուա՞ծ իմ, Աստուա՞ծ իմ, պաշտպանեցէք զիս, պաշտպանեցէք զաւակս։

Դիւռ այս գերագոյն աղօթքը չէր վերջացուցած զրան զարնուած բուռն հարուածներ ամբողջ տունը մնդացուցին, եւ հոգը ձայն մը որ բակին լռութեանը մէջ հնչեց, ըսաւ.

—Ցանուն օրինաց, բացէք։

Բօլին ոտքի ելաւ կիսամեռ. երակներուն մէջ կաթիլ մը արիւն չէր մնացած։ Անձկագին ազաղակ մը արձակեց որ վագր մը պիտի խանդաղատէր։

—Ա՜հ, Աստուած, ըսաւ, զաւակս չէ ուրեմն։

Եւ դանդաչուն, սրունգները կ'թոտ՝ սիրտը նուազուն, դուռն ուղղուեցաւ։

Զայնը աւելցուց, մարդն անչուշտ իմացած ըլլալով տախտակամածին վրայ անոր քայլերուն չշուկը.

—Բացէք, յանուն օրինաց։

Բօլին բացաւ, և հինգ վեց ոստիկաններ սենեակ մտնելով մէկէնիմէկ չքնաղացուցին զայն։

Բօլին ինկաւ անանց բազուկներուն մէջ, քարէրի պէս թոյլ և ուժազուրկ։

Ա՛լ զօրութիւն, մտածում չունէր։

Չեր հասկնար թէ ինչ եկած էր գլխուն թէ ինչ նոր դժբախտութիւն իջած էր իր վրայ։

ԺԱ.

Դուրս ելլալով Բօլինի տունէն, մարքիզը ժամանակ չէր կորուսած։ Շիտակ Պ. Լանթէնի գրամատունը գացած էր և հոն գտնելով զայն, պատմած էր անցած դարձածը։

(Շարունակ.)

Կ. ՊՈԼԻՍ, 3/15 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1895

Տեղական հարցեր

ՕՐՈՒԱՆ ԴՊՐԱՄԱՏԱՆ ԽՆԴՐԻՆԵՐԸ

Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովոյն անցեալ շաբթուան նիստերէն միոյն մէջ Պ. Մարսել Ապէա գէմ խօսեցաւ Հարաւ-Ափրիկեան հանքային ընկերութեանց օրը կը ջանան կալ տալ Ֆրանսայի ժողովրդեան խնայութիւններն։ Պահանջեց որ 1893 ի օրէնքն — որով ֆրանսական առեւտրական ընկերութեանց պարտատոմսերուն համար պայման դրուած է, որ առնուազն 100 ֆր.ի ըլլայ իւրաքանչիւրն, — յետ այսորիկ գործադրուի անգլիական ընկերութեանց նկատմամբ, որոնք երկու տարուան միջոցին երկու միխառ. ֆր. քաշելոյն Ֆրանսայէն՝ հատը 25 ֆր.նոց պարտատոմսերով։ Այս անգլ. ընկերութիւնը արդէն կը խուսափին Ֆրանսայի դրոշմի օրէնքէն և Սահարայի կողմէ դրուած ամեն սեղմումներէ։ Պ. Անպէռի հիւպատոսական տեղեկագրէն ալ կ'երևի թէ Անգլիացիք լաւ ընկերութեանց թուղթերն իրենց կը պահեն, և միայն օդային և մնամէջ ընկերութեանց թուղթերը կը քշեն՝ Ֆրանսայի ժողովրդեան գիւղահաւաներէն։ Անգլիացիք նաեւ դրամ կը շահին այն ամեն ընկերութեանց մեքենաներէն և այլ նախնական պէտքերն հայթայթելով, մինչ օտարազգի բաժնետերերք կը կործանին։ Եթէ այս օտար թուղթեր Ֆրանսայի հրապարակը պիտի գան, պէտք է տուրք վճարեն ֆրանսականներուն նման։ Թող նախ և առաջ Անգլիացիք իրենք վճարեն։

Ի պատասխանի, եւմական նախարարը Պ. Տուէմէ բացատրեց թէ Ֆրանսայի հրապարակին վրայ առուծախի առարկայ եղած օտար արժեթուղթք, ֆրանսականներուն նման, ենթակայ են 1 % դրոշմի տուրքին և շահաբաժնին վրայ 4 % տարեկան տուրքին։ Երբ օտար ընկերութիւն մը գործակալ չունենայ ի Ֆրանսա, դրոշմի տուրքը կը վճարեն արժեատերք, բայց փոխանցման տուրքն և տարեկան տուրքը չեն կրնար հաւաքուիլ։

Այս կացութեան դարման տանելու համար, Նախագիծ նախարարութիւնն որոշեց դրոշմի տուրքն 2 %ի բարձրացնել։ Այս որոշման վրայ Խորհրդարանն ի մեծոյ պիտի վիճաբանի, և եթէ բաւական չգտնէ, կրնայ բարձրացնել առաջարկեալ տուրքն օտար արժեթղթոց վրայ։ Դոլով ֆրանսական բաժնեթղթոց գնոյն, առաջարկուեցաւ որ յետ այսորիկ Ֆրանսայի մէջ հատը 25 ֆր.ի բաժնետոմս կարենայ հանուիլ, որով ֆրանսական ընկերութիւնք ժողովրդեան խնայքն կարգերուն դիմել կարենալու մասին մտցին անգլիական ընկերութեանց դէմ։ Բայց Ծերակոյտը ծրագրին մէջ պայման մը դրաւ որ հատը 25 ֆր.նոց բաժնետոմս հանելու իրաւունքը վայելեն այն ընկերութիւնք միայն որոց գրամագլուխը 200,000 ֆր.է պակաս է։ Բայց եթէ Երեսփ. Ժողովը պնդէ առջի ծրագրին վրայ, եւմական նախարարը չի կարծեր որ Ծերակոյտն իւր մտածած փոփոխման ընդունելութեան համար պնդէ։ Հետեւապէս, յոյս կայ որ ֆրանսական ընկերութիւնք և ֆրանսացի գրամատերք Անգլիայիներուն դէմ հաւասար պայմանաց մէջ կռուելու կարող ըլլան այսուհետեւ։

Գ. ՊԱՐՆԱԴՈՒՈՅ ՃԱՌԸ
ՀԱՐԱՒ-ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՀԱՆՔԵՐՈՒՆ ԵՒ ՍԵՂՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՏԱՐԵՆԱՊԻՆ ՎՐԱՑ (*)

Լոնտոնի Լօրտ քաղաքապետ Սրբ Ճոզէֆ Ռիչրս, որոյ պաշտօնը չարաթ օր վերջացաւ՝ նոր քաղաքապետին հաստատմամբ, անցեալ շաբթուն շատ քննադատեցաւ Լոնտոնի լրագրոյ մէկ մասին մէջ, որովհետեւ քաղաքային պաշտօնն մէջ պաշտօնական հայկոյիւթ տուաւ Պ. Պարնադոյի, այս կերպիւ շնորհակալութիւն յայտնելու համար անուանի սեղանաւորին, որ հարաւ-ափրիկեան թղթոց սոսկալի անկման տագնապին մէջ, Լոնտոնի հրապարակին օգնութեան հասած էր, մեծ քանակութեամբ գնելով նոյն թուղթերէն և անոնց գիները բռնելով, որով շատ մը տուներու կործանման առաջքն առնուած էր։ Թայմզ և ուրիշ լրագրք ամենք դիտել տուին թէ այս շահպտիական ձեռնարկութեան առթիւ Լոնտոնի սեղանաւորական և վաճառական դասերուն հրապարակաւ շնորհակալութիւն յայտնելու պէտք չկար, զի Պ. Պարնադո ինք մեծագոյն շահակիցն էր նոյն հարաւ-ափրիկեան շահագործութեան մէջ, և ուրիշներուն օգնելով ինքզինքին օգնած կրնար սեպուիլ։ Ասիկա չէր կրնար բաղդատուիլ Պէրինկեան Տան ձախողուածին առթիւ Անգլիոյ Պանքային միջամտութեան որպէս զի քաղաքային պաշտօնի մէջ հրապարակային ցոյցով մը փառաւորուէր։ Ինչ և է, ցոյցն եղաւ ի պատիւ ջոջ սեղանաւորին, բայց հայկերոյթին ներկայ եղան Լոնտոնի միջնաքաղաքին կողմէ ան՝ սեղանաւորք միայն որք հարաւ-ափրիկեան թուղթերու վրայ գործ կ'ընէին, ըստ մեծի մասին Հրեայներ։ Պատասխանելով Սրբ Ճոզէֆ Ռիչրսի ներբողելի խօսքերուն, բախտաւոր քախտախնդիրն հետեւեալ կերպիւ խօսեցաւ օրուան կարեւոր գոյն անտեսական մէջ խնդրոյն վրայ.

«Կնանքիս ընթացքին մէջ, որ հոգերով, նեղութիւններով, անընդհատ աշխատութեամբ և գոյն յաջողութեամբք լի եղաւ, ոչ մէկ դէպք աւելի քաջալերեց զիս քան այնչանաւոր գումարում։ Բայց Ճոզէֆ Ռիչրս ակնարկեց Հարաւ-Ափրիկէի մէջ իմ վարած քաղաքական կեանքիս։ Հարաւային Ափրիկէի մէջ երեսփոխան կամ քաղաքական գործիչ ըլլալ վարդէ անկողնի մէջ քնանալու չի նմանիր։ 1888ին ինձմէ խնդրուեցաւ Բիմպըրլիի երեսփոխան ըլլալ՝ Բարեյուսոյ Հրուանդանի կեդրոնական Խորհրդարանին մէջ պաշտպանելու համար ազամանդի հանքագործաց շահերն, որոց շնորհիւ մեր տիրապետութիւն տարածեցաւ ինչուան Զամպէզիի գետին հիւսիսային կողմը։ Շատեր նոր կը լսեն Հարաւային Ափրիկէի անունն։ Ոսկեհանքերն էին ոսքուշագրութիւն դարձուցին Հար. Ափրիկէի վրայ։ Բայց Բիմպըրլի աշխարհի ադամանդի կեդրոնն է, և զայն նշանաւոր հանդիսացողներուն մէջ պատիւ կը հաւաքիմ միշտ Պարոն մը որ կը ներկայացնէ Ռոչիլդի մեծանուն տունն։ Այս ճարտարութիւն 1876ին 1½ միլիոն ոսկի արտադրած էր, և հիմակ իբր հինգ միլիոն ոսկի կուտայ։ Այս ճարտարութեան պտոյտ նկատուելու իրաւունք ունեցող անձն է Բարեյուսոյ Վարչապետը (Սրբ Սիսիլ Ռոտս)։ Բիմպըրլի և Տէ Պէերսի հանքերը, չորս միլիոն անգլ. ոսկւոյ անուանական դրամագլխով մը, չորս տարուց մէջ ամբողջութեամբ վճարեցին գրամագլուխը (այսինքն՝ տարեկան իբր մէկ միլիոն ոսկի զուտ շահ տուին), և հիմա տարեկան 24 առ 100 շահ կուտան։ Ճշմարտիկն յուսալի է որ 100ին 40 տան։ Եւ ոսկան կան մարդիկ որք կը կարծեն թէ Հարաւային Ափրիկէ նաւագիսա վրայ է։ Ադամանդի հանքերը զարգացնողները նոյն անձինքն են որք զարգացուցած են գթրանվաալ։ Այս երկրին ըրած յառաջդիմութիւնն անկէ կրնայ հասկցուիլ որ մինչ ներս առած ապրանքներն 1890ին 9,160,000 ոսկի էին, 1894ին բարձրացան 11,364,000 ոսկւոյ. իսկ դուրս հանուած ապրանքներն որք 1890 ին 9,800,000 էին, 1894 ին եղան 14 միլիոն ոսկւոյ, և այս տարի կ'երևի թէ 16 միլիոնի պիտի յանգին։ Դուրս հանուած ապրանքներն ըստ մեծի մասին ոսկի և ադամանդ են։ Թրանսվաալ հիմակ աշխարհի մէջ ամենէն շատ ոսկի արտադրող երկիրն է, թէեւ միայն եօթն տարի է իվեր է որ կազմակերպեալ գոյութիւն ունի։ Զեմ վարանիր ըսել թէ առաջիկայ հինգ տարիներուն մէջ Թրանսվաալի ոսկեհանքերը 600,000 ունկի պիտի արտադրեն, այսինքն՝ 23—28 միլիոն անգլ. ոսկի։ Արդէն 200,000 ունկիէ աւելի արտադրեցին, թէեւ հանքերուն մեքենականութիւնը կատարեալ չէր, և անոնց յատկութիւնները լաւ ճանչուած չէին տակաւին։ Ես չեմ կրնար պատասխանատու ըլլալ այն տարեցոյց համար որք երբեմն վեր ի վայր կը շրջին սեղանաւորական հրապարակին, և չեմ կրնար ուղղել եւրոպեան աշխարհավարութեան խնդիրներուն ընթացքը։ Բայց անոնք որ իրենց դրամը դրած են օրինաւոր ձեռնարկներու մէջ, որոց վարիչներն են պատասխանատու լրջամիտ անձեր, երկիւղ կրելու տեղի չունին։»

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Յառաջիկայ կիրակէ նոյեմբ. 5ին, Ս. Յովհան Ոսկեբերանի եկեղեցւոյս (Գարակէօմրիւք) անուան տօնախմբութեանն առթիւ հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել Տ. Եղնիկ Մ. Վ. Գալբաքճեան։

Ի դիմաց Խնամակալութեան
Մ. ՃԷՎԱՀԻՐՃԵԱՆ

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս կը ծանուցանէ թէ ի նպաստ Հիւանդանոցին հրապարակ եղած սիկառի թղթի հոկտեմբեր ամսուան հասոյթը եղած է.

Ա. տեսակ	2062½	զրուշ
Բ. »	2850	»
Գ. »	200	»
	5112½	զրուշ.

Հոգաբարձութիւնս, որ ի տարեւ նշանակեալ ցուցակին համեմատ Հիւանդանոցին մէջ գտնուած 878 պատսպարեալներուն հանգստութեան և խնամքին մասին բան մը չի խնայեր, ներկայիս հրաւէր կը կարդայ ազգայիններուն որ ի նկատ առնելով Հիւանդանոցին անտուկին ներկայ աննախանձելի վիճակը, նպաստ մը ըրած ըլլալու համար հաճին գործածել Հիւանդանոցին սիկառի թուղթը որ թէ՛ տեսակով և թէ՛ գնով գերազանցապէս կը տարբերի ուրիշ թղթերէ, և որուն կեդրոնատեղին է Մարտիկ էֆէնտի Շիրինեանի վաճառատունը, Պոլիս, Սուլթան Համամ, թիւ 10, 14 և 16։

Այս առթիւ Հոգաբարձութիւնս աւելորդ չի համարիր կրկին անգամ ազդարարել հասարակութեան թէ Հիւանդանոցին տեսկական սիկառի թղթի կոդերուն նրմանութիւնը ունեցող սիկառի թղթեր սկսած են վաճառուիլ հրապարակին վրայ։ ուստի առ ի զգուշութիւն մասնաւորապէս կը յանձնարարուի ուշադրութիւն ընել Հոգաբարձութեան պաշտօնական կնիքին, որ տպուած է իւրաքանչիւր կոդի ներքին կողմը։

Ցուցակ պարտադրեալներուն

	այր	կին
Հիւանդ	157	31
Ցիմար և ապուշ	172	84
Ծեր և անդամալոյծ	105	30
Տղայ	187	31
Պաշտօնեայ	65	7
	686	192

Ընդամէնը 878 հոգի։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԻԵՆՆԱ, 13 Նոյմ.—Հակառակ նախարարական ակնկալութեան, Տքտ. Լիւկըր այսօր նորէն Վիեննայի քաղաքապետ ընտրուեցաւ 92 ձայնով ընդդէմ 45 սպիտակ քուէի։ Ընտրուողն յայտարարեց թէ կ'ընդունի պարութիւնը։ Բայց կառավարութեան ներկայացուցիչ Պ. Զիբրվակ Վիեննայի քաղաքային խորհրդոյն լուծումն հաչակեց անվաւերագէս, և իրենց տեղերը զրկեց դատեցին, քաղաքապետ թէ քաղաքային խորհուրդ։

ՓԱՐԻԶ.—Քարտէզի մէջ ապահովի գործարան մը հաստատելու համար տեղւոյն բանուորներուն 100,000 ֆրանք նուիրեց մէկն որ անունը չուզեր յայտնել։ Բոչֆոռ այս նուիրատուութիւնն հաղորդեց գործաւորականաց պետ Պ. Ժօռէսի, որ յայտարարեց թէ ամի օր չանցած պիտի ամբողջանայ մէկ միլիոն ֆրանքն, որով պիտի հիմնուի այդ գործարան, և ապահովի գործարանին բանուորներն իրենք տեր պիտի ըլլան գործարանին, ու խնդիրն հիմնովին պիտի վերջայ մէջտեղէն։

Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ
ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԲԱԴԱՐԱՆ
ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ
Հրատարակուեցաւ 46 եւ 47 թերթերը, երես 752։ Վերջին թերթը կը հասնի մինչեւ Reniable բառը։
50ող թերթին հրատարակութիւնն յետոյ բաժանորդագրութիւնը դադարեցուցի։
ԲԱՅԱԶԱՆՈՐԴԱԳԻՐ ՍԷՆ ՄԷՀԻՏ
Բերանայիր թերթը 20 փարայ
Դիմել ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ, Պոլիս Սուլթան համամ փողոց թիւ 14

ՊՈՂՈՏԻՆ ՀՈՒՐՔԵՐ

ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՄՈՒՆՔ Ի ՓՈՔՐ — ԱՍԻԱ

Բարենորոգումները ժամանակին անխուսափելի և անտհանջելի բերմունքն ըլլալով, անոնց գործադրութեան ոգ ստոիճան երկրի մը զարգացման և ցեղութեան մը բարօրութեան համար էական պայման ըլլալը բացատրելու պէտք չկայ։ Պարզօրէն խօսելով, ամեն մարդ գիտէ որ ամեն տուն, ինչպէս նաեւ ամեն երկիր միշտ նորոգման և խնամքի պէտք ունի, առանց որոց չկրնար զարգանալ։

Իբրեւ բարոյական օրինակ կրնար յիշուիլ որ ժամանակին օգտակար ծանօթութիւններուն, ուսմունքին և արհեստական յառաջդիմութիւններուն անտեղեակ մարդը տգէտ կը մնայ, միայը բարենորոգած չըլլար, երբ ամեն յաջողութիւն լուսաւորութեան և զարգացման շնորհիւ ձեռք բերուելու կէտին հասած ըլլալն երկար բարակ բացատրութեանց չի կարօտիր։

Ահա ասոր համար կրնանք ըսել և ամեն մարդ հարկաւ իրաւունք կուտայ որ Թուրքիոյ նման ընդարձակ, լայնածաւալ, և բազմատարբ երկրի մը մէջ բարենորոգումներու ընդհանրական պէտք մը կենալն անկարելի երևցնողներ, ժամանակին ընթացքն անտակ կը բերէ որ՝ ինչպէս ամեն երկիրներու մէջ՝ Օսմանեան կայսրութեան մէջ ալ ընդհանուր բարենորոգումներ գործադրուին, երկրին ամեն մէկ մասին և բաժնին պէտքերուն համեմատ, ինչպէս որ անցեալներն հրատարակուած Պաշտօնական Ձեկոյցին մէջ ալ անտակ ըսուած ըլլալը կը յիշեն լրագիր կարդացողները։

Այն ընդհանուր բարենորոգումներէն զատ, Փոքր Ասիա կամ Անատոլու կոչուած մասին քանի մը նահանգներուն մէջ՝ քաղաքակրթութեան մասին այն կողմերուն աւելի ետ մնացած ըլլալն պատճառաւ՝ բարենորոգումներու մասնաւոր պէտք մը կեցած ըլլալը չգիտցող մը չկայ կրնանք ըսել այսօրուան օրս։ Վիլայէթներուն մէջ, հաղորդակցութիւններուն պակասութեան, վարչական կամ «կէօչէր եվլի» ըսուած ցեղերուն անցուդարձին, քաղաքակրթուած կեդրոններէ հեռաւորութեան, կալուածական իրաւունքներուն չփոթի վիճակի մէջ մնալուն, հողային բերքերու սեփականութեան իրաւունքներուն տեղ տեղ անտես առնուելուն, Թօլիսի և ժամանակի մարմիններուն տակաւին կատարելապէս պէտք եղածին չափ չկազմակերպուելուն, տեղւոյն բարեբարութիւններու համար բաւական դրամ չգտնուելուն, տեղւոյն քրիստոնեայ ժողովուրդին ազէկ տաճկերէն չխօսիլն և օրէնքի տարամարդութիւնները չգիտնալուն, Աշիրէթ կոչուած ցեղերու պետերուն ի վաղուց անտի կարգ մը չափազանցութիւններու վարժուած ըլլալուն, և տուրքերուն հաւաքման դրութիւնը նահապետական պայմաններու մէջ թողուած, գիւղացիներուն վաչխառուներու ձեռք մնացած ըլլալուն, ու դեռ ասանկ և այսպիսի կարգ մը տեղական պայմաններուն և պատճառներուն բերմունքովն, բարենորոգումներու մասնաւոր պէտք մը կեցած ըլլալն ամեն հայրենասէր և կրթուած Օսմանցի կը խոստովանի։

Ահա բարենորոգումներու այս պակասէն յառաջ եկած վիճակին դարման տանելով ժամանակին պէտքերուն համաձայն զարժանը տնօրինելու և կարեւորն ըստ պատշաճին ի գործ դնել ձեռնարկելու հարկն բարձրագոյն իշխանութեան կողմանէ հաստատուած ըլլալով, Օգոստոսի 11ը իրատէ մը հանեց, որուն մէջ վերեւ յիշուած պարագաներուն առթիւ ի գործ դրուելիք բարենորոգիչ տնօրինութիւններն ամփոփ և հակիրճ ոճով յայտարարուած և ծանուցուած ըլլալով, այն բարենորոգումներուն գործադրման պաշտօն ունեցող Ցանձնաժողովին երեկուընէ սկսելով Բ. Դրան մէջ գումարիլու սկսած ըլլալն ալ լրագիր կարդացողներն հարկաւ կարդացին, և իմացան երեկուան Պաշտօնական կարեւոր Ձեկոյցումներուն մէջ։

Հետեւաբար, այսպիսի Պաշտօնական Յայտարարութիւններով քանիցս անգամ չեշտուած ըլլալով բարենորոգումներուն գործադրելիքը, կը թեայ որ ամեն հաւատարիմ հպատակներ սպասեն անոնց գործադրուելուն, և իրենց կողմէ օրինապահութեամբ ու պարկեշտութեամբ օգնեն որ ընդհանուր երկրին օգտին համար ըլլալիք բարեբարութիւններն օր առաջ իրականութիւն դառնեն, որով երկրին մէջ գործերը նորէն բացուին, ազքատ ժողովուրդը շունչ առնու, և մանաւանդ առաջիկայ ձմրան ցուրտին ու փուքրին մէջ, անպատսպար մնացածները տեղաւորուին ու խնամուին, և ընդհանուր կերպով ալ վաճառականութիւնն իւր կենսատու թռիչն և ոգեւորութիւնն ստանայ, և մանաւանդ ժամանակէ մ'ի վեր տիրող դրամական, տեղանաւորական, տեղական և առեւտրական տագնապներն ինքնին վերջ դտնեն յօգուտ և ի բարօրութիւն երկրին։

Ահա ասոր համար ընդհանուր հանդարտութիւն պէտք է երկրին։ որովհետեւ բարենորոգումներն հանդարտութեան մէջ միայն գործադրելի են, և ոչ թէ երբ ոմանք յուզելով, այս պատճառաւ անդորրութիւնը խանգարուի։ Իրաց այսպիսի ցաւալի վիճակ մը յորմէ ամեն տարը և մանաւանդ մեր Ազգը կը ՀԵՌՈՒՍՈՒ, չի կրնար արդարանալ, ուստի պէտք է որ ժողովրդին ամեն դասերն և ամեն հատուածներն, իբրեւ դարերէ ի վեր քով քովի ապրած ընակիչներ, և հայրենակիցներ նոյն երկրին, որոնք սահմանուած են դարձեալ քով քովի ապրելու, իրարու կեանքը, կրօնքն, ինչքն ու պատուն յարգելով, ինչպէս կը վայլէ օրինապահ և հաւատարիմ հպատակներու, ամենքն ալ նպատեն այս բարենորոգումներուն օր առաջ գործադրուելուն, խաղաղութեան և անդորրութեան վերահաստատուելուն, և չհրապուրուին ՀԵՌԱՍԱԿԱՐ և ապեսալի դրդռումներէ, որ կողմէն ալ գան անոնք։

Ուստի, կը յուսանք որ շուտով վերջ պիտի գտնեն գաւառներէն եկած ցաւալի լուրերն օրը ողբալի խուսափութիւններ կը ծանուցանեն, և ժողովրդեան ամէն դասերը պիտի ապասեն իրենց ամենուն ազէկութեան համար որոշուած բարենորոգումներուն գործադրման։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

Այսօրուան թուրք լրագրաց մէջ հրատարակուած են հետեւեալ Պաշտօնական Ձեկուցումները.

Անատօլուի մասին մէջ գտնուած մէկ քանի կայսերական նահանգներու մէջ պատահած անկարգութեանց նկատմամբ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, ձեռք առնուած միջոցներուն իբրեւ սկզբնաւորութիւն՝ Դ. և Ե. զօրաբանակաց զինուորական ոյժէն զատ՝ պահեստի զօրաց հարիւր քսանբութ վաշտեր ի զէն կոչուած են և մաս առ մաս կը զրկուին ու կը հաւաքուին հարկ եղած տեղերը։ Նոյնպէս որոշուած է քաղաքային, զինուորական ու դատական վարչութիւններէն պաշտօնեաներ զրկել հարկ եղած տեղերն, որպէս զի անդորրութիւնը ու խաղաղութիւնը հաստատելու վերաբերեալ տնօրինութիւններն ի գործ դնեն։ Կայս. Իրատէի մը համաձայն, ըստ այնմ առ այդ անուանուած են Պետական Խորհրդոյ անդամներէն Սամի էֆէնտի, Ֆէրիդ Սատէտտին ու Ապտուլլահ վաշտերը, վիճակագրութեանց յանձնաժողովոյ անդամներէն ՃԷմալ պէյ, Վճռաբեկ ատեանի աղերսագրոց ճիւղին անդամներէն Իսրահիմ պէյ և Նոյն դատարանի պատժական ճիւղին անդամներէն Հիւսէյն Ռիւշտի էֆէնտի։

Ասոնք երկու մասի պիտի բաժնուին։ մէկ մասը Ցրապիզոն, Կիւմիւշխանէ, Պայպուրտ, Էրզրում, Մուշ ու Պիթլիս և միւս մասն ալ Սամսոն, Ամասիա, Թոքատ, Սըվազ, Մալաթիա, Խարբերդ, Արզղնի Մատէն ու Տիարպէքիր։

Այդ պաշտօնատարք անցեալ երեքշաբթի օր յատուկ շոգենաւերով մայրաքաղաքէս ճամբայ ելան այդ կողմերն երթալու համար։

* * *

Նոյեմբեր 1 թուականաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ուղղեալ հեռագիրը կը ծանուցանեն թէ Հալէպի, Էնկիւրիի, Պերուսէթի և Տրապիզոնի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։

* * *

Այս աւուր թուրք լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Անատօլուի նահանգաց մէջ գործադրուելու համար որոշեալ բարենորոգմանց կիրառմանը հսկելու պաշտօնով կազմեալ յանձնաժողովն երէկ ի նիստ գումարուեցաւ Պետական Խորհրդոյ պաշտօնատան մէջ և մինչեւ իրիկուան ժամ 10½ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Հեռագրական ու թղթատարական վերատեսուչ անուանեցաւ Բեյրութ կառավարչ Հիւսէյին էֆէնտի։

Եւմական նախարարութեան ընդհանուր հաշուակալ անուանեցաւ օգնականը Ռէշատ էֆէնտի։

Բօթիի օսմանեան փոխ-հիւպատոս անուանեցաւ Կէրչի փոխ-հիւպատոս Սաբմ պէյ և իրեն յաջորդեց Բօթիի փոխ-հիւպատոս Հիքմէթ պէյ։

Ուրֆայի Նախպ անուանեցաւ Եէնիքարարի նախագահ Նախպ Հիւսէյին Հիւսնի էֆէնտի։

Սըվազի կիւմրուկ Հաճիքէօյ գաւառակին Նախպ անուանեցաւ Պոլսի նախկին Նախպ Մէհմէտ Նազմի էֆէնտի։

Խարբերդի Մազկերտ գաւառակին Նախպ անուանեցաւ Կէօնանի նախագահ Նախպ Մէհմէտ Համտի էֆէնտի։

Էրզրումի նահանգին ոստիկան-զինուորաց հրամանատար անուանեցաւ Խարբերդի նահանգին ոստիկան-զինուորաց Այաղ պէյի Մէհմէտ պէյ, որուն յաջորդեց մայրաքաղաքիս ոստիկան-զինուորաց գունդին ե. վաշտին հազարապետ Թահիր պէյ։

ՄԱՀ ՀԱՍԱՆ ԱԼԻ ԷՖԷՆՏԻ.—Հեռագրական ու թղթատարական վերատեսուչ Հասան Ալի էֆէնտի, որ տասն օրէ ի վեր հիւանդ էր, երէկ մեռաւ իր բնակարանին մէջ՝ ի Սուլթան Ահմէտ։ Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր։

ԲԵՐԱՅ կառավարիչ Հիւսէյին Հաստպ էֆէնտի, ինչպէս կերևի Պաշտօնականաց մէջ, Հեռագրական ու թղթատարական վերատեսուչ անուանուած ըլլալով, Բիրքի կառավարչութեան պաշտօնը փոխանորդաբար պիտի վարէ առաջին քարտուղար Ֆերիտ պէյ։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ նորընտիր կուսակալ Հասան Ֆէհմի փաշա, որ Իզմիր չգենալով Իզմիրէն ճամբայ կած էր, երէկ ժամ 11 ին Սէլանիկ ժամաներ և ընդունուեր է տեղւոյն պաշտօնէից և երեւելեաց կողմէ։

—Սէլանիկի նախորդ կուսակալ Զիհնի փաշա, որ Հալէպի կուսակալ անուանուած էր, Սէլանիկէն ճամբայ եղած է Հալէպ երթալու համար։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ. — Ծանուցուեցաւ թէ Պարսկի կառավարութիւնը 75 տարի պայմանաժամով մինչեւ նորհ տուած է գերմանացի Պ. Ֆէլիքս Մօռալի՝ թէխրանէն Պաղատատ երկաթուղի մը շինելու համար։ Այժմ կըսուի թէ այդ գիծ պիտի երկարի մինչեւ Պաղատատ գաւառի Խանգին անուն տեղին չրջակայքը՝ օսմանեան սահմանագլուխը։

ՔԱՐԱՀԱՆԵՐ.—Անտառաց և հանքաց նախարարութիւնն, իրեն եղած հարցման մը ի պատասխան, յայտարարած է թէ մէկ քարահանքէ մը մէկ քանի անձեր եթէ քար հանելու համար արտօնագիր խնդրեն, պէտք է միայն երկուքուկէս ոսկի առնելով տալ խնդրուած արտօնագիրը։

ԹԷՑ.—Ի Դրզրլ Թօփրաք Պ. Էքբէրլէնի տիպար-արտին մէջ մշակուած թէյի տունկերը՝ օգերու չորութեան պատճառաւ՝ գոհացուցիչ վիճակի մէջ չեն գտնուիր։

ԽԱՐԲԵՐԴԷՆ կը գրեն թէ հունձքերը ընդհանրապէս միջակէն վեր են, սակայն գիները վար են։ Գործառնութիւնը շատ քիչ են։

ԿԻԷՏԷի կուսակալ Ալէքսանդր Գարաթեոդորի փաշա քէնական պտոյտի ելնելով Բէթիմօ ժամաներ է։

ՆՈՐ ԶԻՆՈՒՈՐ. — Մախսուսէի Հասան Փաշա չգենալը առջի օրը Դավագ բերաւ 240 նոր զինուորներ, օրը մարդանց զըրկուեցան։ Ասոնց 180ը վաղը Տարատէլ պիտի զրկուին։

ՀԱԳԴԸ ՓԱՇԱ.— Էրզրումի Նախորդ կուսակալ Հագդը փաշա, որ Պրուսայի ջերմուկները գացած էր, երէկ մայրաքաղաք դարձաւ։

ՊԷՐՈՒԹԻ նորընտիր հրամանատար Ֆէրիզ Ակհակ փաշա երէկ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.—Դատական և կրօնական գործոց նախարարութիւնը գրած է Ճունաց Պատրիարքարանին թէ նախորդ Պարիսպաք Տ. Նեոֆիթօսի հինգ հազար դրուշ յատկացուած է՝ իբրեւ անպաշտօն վիճակի ամսաթոշակ։

Պ. ՆԻԿՈՂԱՍ ԼՕՆԹՕՍ Պէրութի հիւանդանոցին հիւպատոս կարգուած է, փոխանակ Պ. Ալէքսանդրի, որ հրաժարած է։

ԵԼՏԻԳՈՒԼԷԻ յունաց հիւանդանոցին մէջ ջրաբուժութեան յատուկ շէնքի մը և լուացարանի մը շինութեան ձեռնարկուած է, որոց համար Եւրոպէն մեքենաներ և գործիներ բերուած են։ Շինութեան ծախքը 4,000 ոսկի հաշուած է, որուն 2,000ը նուիրած է Պ. Անտրէա Սինկրոս։

ՀՈՒԱՆՏԱԿԱՆ հիւպատոսարանին իրաւագէտ-քարտուղար Պ. Վան Բիէթրէն նախընթաց օր Հոլանտա ուղեւորեցաւ պայմանագրական կառախումբով։ Փետրուարի վերջերը մայրաքաղաքս պիտի դառնայ և իր յաջակցութեանը միջոցին հիւպատոսարանին գործերը պիտի վարէ փոխհիւպատոս Պ. Վան Օրտ։

Պ. ԲՕԼ ՌԻԹԹԷՌ, քնիչ Քռէտի Լիոնէի, առջի օրը մայրաքաղաքս ժամանեց արուեստեան ճեպընթաց կառախումբով։

ՁԿԱՆ ԻՒՂ.—Մօռալի խարդախեալ ձրկան իւղի մասին քննութիւններ կատարելու պաշտօն ունեցող յանձնախումբը երկրորդ անգամ պատրաստ կատարելով նոր գրաւումներ ըրած է։ Այդ խարդախեալ ձրկան իւղերն, որք իբրեւ Մօռալ կը ծախուին, և պարզ ձուկի իւղեր են, կարժին քիլօն չորս զրուշն քիչ մը աւելի։

ՇՔՈՏՐԱՑԻ ռուսական հիւպատոս Պ. Բրիլօֆ մեռեր է։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ երկաթուղեաց պարտատոմսերու վիճակահանութեան պարզեի գումարն աւելցնելու համար, Կրսէ Մէլիդէօռ, բանակցութեանց սկսուած է։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Կայս. Դիտարանը հեռագիր ստացած է թէ առջի օրը երկրաշարժի բաւական զօրաւոր ցնցում մը զգացուեր է Սագը կղզւոյն մէջ։

ԻԶՄԻՐԻ առեւտրական վիճակին վրայ հետեւեալ տեղեկութիւնք կը հաղորդուին հոկտ. 30 թուականաւ.

Դրամական հրապարակին կացութեանը պատճառաւ առեւտրական գործոց գործեր չեղան. մէկ քանի գործեր եղան խոզկաղինի, գարիի և չամիչի վրայ։ 18,000 կենդինար խոզկաղին ծախուեցաւ 40 էն 63 զրուշի, ըստ տեսակին. գիները տկար են։ 80,000 քիլէ գարի ծախուեցաւ 9¾ էն 17 զրուշի ըստ տեսակին։ Պատրաստ կայ 500,000 քիլէ։ 100,000 օխա բակլա ծախուեցաւ 28 փարայն, 1,600 պարկ սուսամ՝ 76-77 փարայն, 300 պարկ խաշխաշ հունտ՝ 60 փարայն, 150 պարկ գէսոր՝ 5¼-6¼ զրուշէն օխան և 100 պարկ գազի խէտ՝ 22 զրուշէն։ Աֆիոնի և բուրդի վրայ գործ չեղաւ։ 150 հակ Սապուտճաի բամպակ ծախուեցաւ 285-291½ զրուշէն՝ կենդինարը։ Սուլթանիէ չամիչներու համար մէկտ խնդրանք կայ, ուրկից 12,000 կենդինար ծախուած է 1½-էն 3¾ զրուշի, ըստ տեսակին։ Ուրլայի մէջ քիչ գործ եղաւ, իսկ Զէյթիի մէջ՝ բնաւ։ Լոնտոնի մէջ վերջին գիներն էին 23/-48/ ըստ տեսակին։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղեաց ընկերութիւնը Իզմիրէն մէկ ժամ հեռուն գտնուած Տէրինճէ անուն տեղը ընդհանուր մթերանոցներ և խոշոր նաւահանգիստ մը պիտի շինէ։ ուր պիտի տարուին երկաթուղոյ միջոցաւ Անատոլուի ներսերէն բերուած արմտիք, թիթեղք, բուրդ և այլն։ որպէս զի անկից Եւրոպա փոխադրուին։ Հոն պիտի գտնուին մաքսային ու նաւահանգստի պաշտօնեաներ։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԷՆ Պիրէֆիկ շինուելիք երկաթուղւոյն համար Փարիզի մէջ ընկերութիւն մը կազմուած է «Սուրիոյ երկաթուղւոյ ընկերութիւն» անուամբ և առաջին երկաթգործ Պ. Հանէն Պէրութ զրկուած է շինութեանց ձեռնարկելու համար։

ՆՇԵՆԻ.—Ձեռնհաս իշխանութիւնը Սազղէն երկու հարիւրի չափ նշենիի տունկեր բերել պիտի տայ ի Գ. Պոլիս։

ԱՐՇԻՊԵ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՔոֆԼԷրթ պահականաւն, որ ժամանակէ մը ի վեր Կալաց կը գրտնուէր, երէկ առտու Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանելով Գապաթաշի առջեւ խարսխեց։

ԹՐԻԷՍԹԷԻ օսմանեան հիւպատոսարանին նորընտիր քարտուղար Մէհմէտ պէյ առջի օրն իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ԳՕՆԻՍԻ նահանգին կուսակալ Ալի Ռէ. մալի փաշա, որ քննական պտոյտի եկած էր, նահանգին կեդրոնը վերադարձեր է։

ԱՏԱՆԱՅ նահանգին կուսակալ Ֆարիզ փաշա, որ քննական պտոյտի եկած էր, նահանգին կեդրոնը վերադարձեր է։

ՀԱԼԷՊԻ Մարաշ գաւառին Էվգաֆի տնօրէն կարգուած է Տէտէաղաճի Էվգաֆի նախորդ տնօրէն Մուսթաֆա Թէվֆիգ պէյ։

ՍԱԳԻՂ կղզւոյ և չրջակայ կղզիներու բնակիչք, աղերսագիր մը մատուցանելով Բ. Դրան, խնդրած են որ Արչիպելագոսի կղզեաց նահանգին կեդրոնը, որ տասներկու տարիէ ի վեր Հռոդոս կը գտնուի, Սաղզ փոխադրուի։

ԻՐԱԻԱԳԻՏԱԿԱՆ վարժարանի դասախօսութիւնք ներկայ ամիսէն ժամ 4ին պիտի սկսին ու 7ին աւարտին։

ԳՈՅՍԷՐԻ գաւառին նախկին հաշուակալ Գրբրմը Ապտուլլահ էֆէնտի երէկ, որպէս կամուրջի մը հետեւանօք, մեռաւ Եմտական նախարարութեան պաշտօնատան մէջ, ուր գործի համար գացած էր։

ԾՈՎՈՒ ՎՐԱՑ.—Մախսուսէի 1 թիւ շոգենաւն երէկ Հայտար Փաշայի նաւամատոյցէն մեկնելու ատեն, դէկը ադէկ չբանեցաւ և այդ պատճառաւ քարերուն զարնուեցաւ, սակայն թեթեւ վնաս մը կրած էր, որով կրցաւ ճամբան շարունակել։

—Անցեալ երեքշաբթի գիշեր Գաբաձոլ անուն փոքր առագաստանաւ մը, որ ածուխ բեռցած Շիլէէն կուգար, Սեւ ծովու բերանը փոթորկի բռնուելով ընկղմեր է, սակայն մէջը գտնուողներն ազատուեր են։

—Երէկ Օլիա անուն շոգենաւը Սիրբէճիի առթիւէն ճամբայ ելնելու միջոցին, մասնաւոր մը գարնուեցաւ, որ սկսան ջուր առնուլ։ Մափուման անմիջապէս ցամաքի մօտիցուցին։ Մարդու կորուստ չպատահեցաւ։

ԱՐԿԱԾ.—Նուրը Օսմանիէի կողմը շէնքի մը մէջ աշխատող Թոմա անուն գործաւորի մը թեւին վրայ, երէկ, խոյոր քար մը իյնալով վիրաւորեց։ Թոմա նախնական պայմաններն ստանալէ յետոյ հիւանդանոց ղրկուեցաւ։

Իզմիրի Էմբաթխէյին մէջ կը կարդանք. Մեր ընթերցողները կը յիշեն Գ. Բէօլէեանի արկածը, որուն խարդախութիւնները քաղաքիս մէջ բազմաթիւ դատերու պատճառ եղած են։

Նայէ Ֆրայէ Բրէսէի հոկտ. 26ի թիւին մէջ կը կարդանք թէ այս անձ ձերբակալուեր է Մէնթօնի մէջ՝ դարձեալ խարեբայութեան համար։

Բէօլէեան մեծ գումարներ գողցած էր Ֆիօրէնցայի և Նաբօլիի կարգ մը դրամատուներէն՝ Աւէքանդրիոյ պատուաւոր տուներու ստորագրութիւնը կրող կեղծ չէքերով։ Թրիէսդէի դատատան մէջ կատարուած նմանօրինակ փորձեր անյաջող եղած են բարեբախտաբար։

Դժբախտաբար ձերբակալուած տանը Բէօլէեան ստակին մեծագոյն մասը խրած էր ի Մոնթէ-Բաալօ։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ

ՄԱՆԿԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀՐԱՀԱՆԳՆԵՐ

Արդէն յայտնի ճշմարտութիւն մը լինելուն՝ նոր վկայութեանց պէտք չը կայ հաստատելու համար թէ մանկան ամենայաւ կերակուրը՝ իր մօր կաթն է, սակայն կան պարագայներ զորս ուշադրութեան առնուլ անհրաժեշտ է։

Ա. Եթէ մանկան մայրը սաստիկ տաքութիւն կ'ղգայ (ամառուան ջերմութենէ կամ ո և է անհանգստութենէ առաջ եկած) կամ եթէ մանուկը դիեցուցնելէ ի վեր երկու ժամէն աւելի միջոց անցուցած է, պէտք է թէյի դգալի մը չափով կաթ տալ նէ դուրս թափէ ու ապա մանկանը կաթ տայ։

Բ. Եթէ մայրը սաստիկ վախցած ըլլայ կամ բարկացած կամ յուզուած, պէտք չէ ամենեւին մանուկը դիեցուցէ այլ այդ միջոցին ստեանցը մէջ հաւաքուած կաթը ամբողջովին դուրս թափելու է. տեսնուած են շատ մը մայրեր, որք այդ պարագայից մէջ անխոհեմաբար թէ ոգեւորաբար իրենց մանուկները դիեցուցած ըլլալով՝ անոնց սաստիկ հիւանդութեանցը և մինչեւ իսկ մահուանը պատճառ եղած են։

Գ. Մահացու մեղք է մինչեւ ակռայ հանելը, մանկան կաթէ զատ ուրիշ ո և է կերակուր մը (հաց, անուշեղէն, մրգեղէն և այլ ինչ որ ըլլայ) բերանը դնել. ներելի է երբեմն քչիկ մը ջուր տալ, բայց կաթ տալէ շատ հարը միայն. այս պատուէրին հակառակը գործել՝ կը նշանակէ մանկան մահը փութացընել։

Դ. Եթէ բացառաբար մօր կաթը նուազ ըլլայ կամ խիստ նօսր վիճակ մը ունենալով մանկան պէտք եղածին չափ սնունդ չկրնայ մատակարարել, այն պարագային կարելի է բժշկին հրահանգով մանկան տալ նաեւ ոչխարի և կովի անարատ կաթ եւ երբեմն ալ մանկան ֆիզիքական աճման հանմատութեամբ վկայեալ տեսակներէ քաղաքեալ կաթեղէններ, բայց միշտ բժշկին ընտրութեամբ։

Եւ ամենեւին ներելի չէ մօր մը՝ դիեցուցնել մանուկը, եթէ ինք պատահաբար որ և է հիւանդութեան մը ենթակայ եղած է, կամ անբուժելի հիւանդութեամբ մը տեւականապէս կորուսած է արդէն առողջութիւնը։

Զ.— Եթէ մօր անկարողութեամբը հարկ տեսնուի ստնուի, խիստ ուշադրութիւն պէտք է այդ պէտքը լրացուցնելու կոչուած կնոջ առողջական վիճակին, ցաւալի է որ գաւառական շատ տեղերու մէջ այս ամենակարեւոր պարագան խիստ քիչ ուշադրութեան կ'առնուի, այնպէս որ հազուագէպ չէ տեսնել մայրեր՝ որք չեն դրուշանար մանուկներին դիեցուցնել այլ հիւանդոտ, հազացող և բարկացող կիներու, առանց գիտնալու թէ նոքա որքան կը վնասեն իրենց անմեղ զաւակաց։

Է.— Եթէ հարկ ըլլայ մանկան տալ անասնոյ կաթ, ինչպէս ոչխարի, կովի և այլն, նմանապէս շատ ուշադրութիւն պէտք է նաև նոցա առողջութեան. Պոլսոյ մէջ մանաւանդ հազուագէպ չէ գտնել կովերուն ալ թոքախտաւորները։

Ը. Կաթնավաճառաց միջոցաւ կամ ուղղակի անասուններէն առնուած կաթին վատ յատկութիւնները կրնան սեպուիլ նաև շատ ալրուիլը (Թթուիլ) և աաքցուելուն պէս երեսը բաւական սեր չգոյանալը, ուստի ադէկ և ապահով կաթ ստանալու համար դրամ և ջանք խնայուելու չեն երբէք։

Թ. Մանկան տրուելիք անասնոյ կաթը պէտք է նախապէս ամացնել հետեւեալ կերպով, կաթասյով պաղ ջուր դնելու է կրակին վրայ և մաքուր ամանի (յախճապակէ կամ հիւսուած երկաթէ՝ ոբրլը) մը մէջ լցուցած թարմ կաթը անմիջապէս դընելու է այն ջուրին մէջ և սպասեցնելու է այնչափ, մինչեւ որ պաղ ջուրը եփ ելնէ, եռալ սկսելուն պէս՝ կաթը մէջէն վերցնելու է, որ գործածութեան պատրաստ կընայ համարուիլ. ինչպէս տեսնուեցաւ, պէտք չէ կաթը եռացնել, այլ երբ վերոյիշեալ կերպով պատրաստուի, ազատ կ'ըլլայ բոլորովին ո և է վնասակար հիւանդութեան սերմ պահելէ իր մէջ՝ և եթէ հարկ ըլլայ կրնայ մինչեւ 24 ժամ ալ անարատ պահուիլ, երբ բացարձակապէս մաքուր ամանի մէջ դրուած ու բերանն ալ լաւ գոցուած է։

Ժ. Կովի կաթը մանկան համար մօրը կաթէն ծանր ըլլալուն, չկրնար դիւրաւ մարսել, հետեւաբար կամ մակարթուածի պէս թանձր վիճակով կը փսխէ և կամ ճերմակ չերտաձեւ դուրս կուտայ. ուստի կաթը թեթեւցնելու համար պէտք է վրան աւելցուցնել մինչեւ կրկնապատիկ չափով պարզ ջուր (ջուրը ադէկ ու փաքգամայն մաքուր ամանի մէջ եռացուցած ըլլալու պայմանաւ) և քիչ մ'ալ շաքար, մօրը կաթին բնական անուշութիւնը հասցնելու չափով. աւելի ադէկ կ'ըլլայ շաքարին չափը գտնելով կաթին խառնուելիք ջուրին մէջ նախապէս ձգել ու միատեղ եռացնել։ Նաեւ կաթին հասարակ ջուր խառնելէ շատ աւելի ադէկ կ'ըլլայ գարիի ջուր խառնել, որ կրնայ պատրաստուիլ հետեւեալ կերպով. ապուրի երկու դգալի չափով պարաւ գարի մաքրելով գաւաթ մը ջուրի մէջ լեցընելու և կրակին վրայ դնելու է. եփ ելնելուն պէս՝ քամելու և ջուրը թափելու է. յետոյ երկրորդ անգամ ըլլալով չորս գաւաթ ջուր նոյն քամուած գարիին վրայ լեցնելու և դարձեալ կրակին վրայ դնելով եփելու է, մինչեւ որ ջուրը կիսով (2 գաւաթ) չափ մնայ. այն ատեն վերցնելով մաքուր ու խիտ լաթէ մը քամելու է և ապա մէջը ձգելու է քիչ մը աղ ու քիչ մ'ալ շաքար (ինչպէս վերեւ ալ ըսինք, շաքարին քանակութիւնը մօրը կաթին բնական քաղցրութեան հաւասարեցնելու չափով միայն ըլլալու է). ահա այսպէս պատրաստուած գարեջուրը կընայ խառնուիլ կաթին՝ փոխանակ պարզ ջրոյ. միայն թէ մանկան ֆիզիքական աճման հետ մէկտեղ կաթին խառնուած պարզ կամ գարիի ջուրին քանակութիւնն ալ հետզհետէ պակասեցնելու է. այնպէս որ երբ մանուկը վեց ամսուան ըլլայ՝ բաղադրութեան համեմատութիւնն ալ կաթէն երկու և պարզ կամ գարիի ջուրէն մէկ մասամբ ըլլայ. միայն թէ ինչպէս արդէն ըսինք, միշտ կաթը խաչած (ոչ եռացած), իսկ ջուրը եռացած ըլլալու են կատարեալ մաքրութեամբ։

Շարունակելի

ՊԵԼԼՕՆ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Ա.

Քլօտիուս գառագեղին ըլլալը գաղանները մէջ Պելլօն մատակ ուիւրը ամենէն աւելի չատ մտրակուած գաղանն էր։

Թէեւ գայն առած ատենը դեռ տարու մը չի կար,—վասն զի Գ. Քլօտիուս կարհամարհէր ի սկզբանէ ընտանեցած գաղանները, և Մարսիլիէն կուգային իրեն՝ դեռ վայրենի և օրալից՝ այն կենդանիները զորս կը գիշնէր գալով։—Պելլօն երբեք չէր հնարեր կատարեալ կրթութեան մը խրատութիւններուն. միշտ հարկ եղած էր հարուածներ տեղալ անոր վրայ՝ ձողերէ ցատկեցնելու և բոցալառ շրջանակներու մէջէն անցընել տալու համար, և ճշմարիտ պայքարներէ եռքը միայն՝ երեքչանին ակռաներուն տակ, պահ մը կառչած կը մընար ձողերէն, կանգուն, փորը հասարակութեան դարձուցած, և դէմքը տեսակ մը սոսկալի հեգնութեամբ պրկուած, իր ծանր պոչովը տախտակամածը ծեծելով մոլեգնաբար։

Սակայն աքանչելի կենդանի էր, բաց չիկագոյն ստեւով, գեղեցիկ մարմնով, լայն ու չէկ ցուկով, և աչքերը խորաքէս նշուլագեղ ինչպէս ջրեղէններու ջուրը պայծառ դիշերուան մէջ. և անապատին մեծ մելամաղձութիւնը այն երգին մէջն էր ուր կ'ապաստանէր տերը՝ գինք հանդարտ ձգածին պէս, թաթերն երկնցուցած ու ծայրերը խաչաձեւ՝ գոգ տարտամ ազոթքի մը համար, կողերը համաչափ ու վեմվեմուն՝ իբր թէ հեռաւոր ծովու մը տեղատուութեան և մակընթացութեան սարսուռ մը անցնէր անոնցմէ։

Գաղանագուսպին պաշտօնեաները նենգամիտ կ'ենթադրէին զայն և անոր ծառայած ատեններն առիթը չէին փախցուներ վանդակին տակէն բիրի հարուած մը տալ անոր վատաբար։ Բայց անիկա չէր ուզեր զայրանալ այդ ապուշ գաղանին դէմ։ Եւ պաշտօնեաները կը նեղանային և աւելի կատէին զայն։

Արդէն իր հասարակ դրացիներուն ազդակից որկրամոլութիւնները չուներ և չ՝ յամր թաթով մը ձողին ծայրէն կառներ արիւնոտ մսին կտորները զորս յետոյ երկար բարակ կը պատառէր։

Բ.

Արդ, երեք ամիս կար որ Գ. Քլօտիուս ամուսնացած էր գեղանի ամերիկուհի Լէյլի Տիքսընի հետ, որ, մինչեւ այն ատեն լաբորատոր Մարիօն կրկէսին մէջ, այն ատենները կը բանէր մի և նոյն ոտնաձայնի մէջ, երբ գաղանագուսպը Թուլուզ գնաց հատատուեցաւ աչնան իրախճանքներուն համար, ըմբիշներու և ճաշարաններու մէջտեղ որոնք ամեն տարի հոն կը հաւաքուին։

Գեղանի ամերիկուհին Շելի Տիքսընն, որ տիկին Քլօտիուս եղած էր, յայտնապէս կորսուիլ էր իր արդուզարդին չքեղութեանը մէջ, կապոյտ աչքերով՝ անմեղութեամբ ցոլացիկ առանց անմեղ ըլլալու, փոքր բերանով զոր փոքր ժպիտ մը կը բանար սպիտակ ակռաներու վրայ։ Գ. Քլօտիուս շատ կը սիրէր կինը, և դժուարաւ ձգած էր որ այս գեղեցիկ արարած ընկերակցի իր վարտանգաւոր աշխատութիւններուն։ Արդէն քիչ մը նախանձոտ գորովանքով մը տեղի տուած էր անոր բմայքին. սիրահար մարդու մը պատուոյն չի կայ աւելի վտանգաւոր բան մը քան անզգաստ կին մը։

Մեծ զգուշութիւններով իր մանկամարդ ամուսինը ներկայացուցած էր իր գանգատ կենդանիներուն, որոնց քիչքիչ սորվեցուցած էր հնազանդիլ անոր ինչպէս իրեն, երբ գաղանագուսպ կնոջ գեղեցիկ ձեռնոցապատ ձեռքը մտրակը իջեցնէր անոնց։

Ինչպէս միշտ, Պելլօն ամենէն ըմբոստն եղած էր այս նոր կնազանդութեան մէջ։ Այդ գգուանքները կ'ընդունէր առանց թաթն առաջ կարկառելու և առանց ոլորելու շուրթերն իր ժանիքներուն վրայ՝ իր ընկերներուն պէս, այլ Լէյլիի վրայ նետելով ցոլացիկ ակնարկներ։ Ուստի Գ. Քլօտիուս այն ատեն միայն թող կուտար իր կնոջ մտնել մասակ առիւծին վանդակը երբ ինք ծանր երկաթէ ձողով մը գինուած էր կենար կրկին գուռով փոքր վանդակին մէջ ուր գաղանագուսպը կ'ապաստանին ընկրկելով, երբ իրենց խաղը վերջացնեն։

Մնաց որ տիկին Քլօտիուսին սորվեցուցած էր բեվոլվեր գործածել՝ վտանգի մը պահուն։

Բայց մանկամարդ կինը անհրաժեշտ չէր համարեր բոլոր այս զգուշութիւնները։ Քնութեամբ յոյժ անվեհեր, վտանգութիւն ունէր նաև թէ իր գեղեցկութեամբը պիտի ընկճէր ամեն էակներ։ Համառած էր արհեստէն և օրէ օր աւելի յանդուգն կ'ըլլար, այնպէս որ հասարակութիւնը սիրահարուած էր իրեն և ամեն մէկ ներկայացում ջերմ ծափերով կը վերջանար։

Գ. Քլօտիուս թէ՝ երջանիկ և թէ դժբաղդ էր այս յաջողութենէն։

Գ.

Բոլոր օրը փոթորկալի եղած էր օդը և գաղանները զգալապէս ջղագրգռուած էին։ Ներկայացման պահուն հիտաքրքիրներուն աղմուկը սովորականէն աւելի գոգում էր գանոնք։ Կը պտրտէին, անձուկ վանդակները գառնալու ստիպուած, տեսակ մը անհամբերութեամբ ու տենդով, մերթ իրենց մագաղ գլուխը զարնելով ձողերուն՝ մեծապէս զուարթութիւնը կարծես վայելելու համար իրենց ճակատին վրայ, կամ ծակ մը բանալու հպմամբ փախուստի յոյսով։

Հասարակութիւնը հրբեք այդքան բազմաթիւ, խանդաւառ ու ազմկալից չէր եղած, հարուցչի հասարակութիւն մը զոր արեւուտ օր մը լեցուցած էր զուարթութեամբ։

Գ. Քլօտիուս կատարած էր իր յայտագրին ծանուցուած աշխատութիւններուն շարքը։ Նեբօ առիւծին բաց որկորին մէջ խրած էր իր գանգրահեր գլուխը, թաքուցան վագրին վրայ հրկոցած էր ինչպէս կենդանի գորգի մը վրայ, կուրծքին վրայ բերելով ինչպէս կ'ընեն վերմակ մը՝ կենդանիին ծանր թաթերը, իր գաւազանովը խաղցուցած էր Միրքօֆ ճերմակ արջը որ կը ծածանէր իր ձիւնաթոյր մազերուն թանձրութեանը մէջ։ Հռոդոսի հսկային պէս սուսնգնները բաց կեցեր էր երկու բարենիներու վրայ որոց կողերը կը ճարճատեցնէր իր կոչիկներով։ Վերջապէս մտրակի հարուածներու տարափ մը տեղացեր էր Պելլօնին, որ անտարբեր մնացեր էր։

Բոլոր ասոնք սաստիկ ծափահարուած էին, և գեղեցիկ տիկնոջը՝ գովեստ չէր մնար կը շռայլէին անոր անվեհերութեանը, կատղեցնելով իրենց սիրահարները։

Հիմակ կարգը տիկին Քլօտիուսինն էր։

Երբէք այդքան սիրուն և չնորհալի երեւցած չէր իր տարազին մէջ, և սիրահարներն իրենց կարգին կը կատղեցուցնէին մանկամարդ աղջիկները՝ գովելով զայն։

Նեբօ առիւծը, Թաթերքան վագրը և Միրքօֆ ճերմակ արջը չատ յարգանքով և նոյն իսկ կնամեծարութեամբ վարուեցան իրեն հետ. կտոր մը շաքար տուաւ Միրքօֆին որ կուրծքին վրայ դրաւ զայն, փոխանակ մէկէն կլլելու՝ կղակը ճարճատեցընելով։

Կարգը Պելլօնին եկած էր։

Գ. Քլօտիուս կեցած էր երկաթէ նախասենեկին մէջ, և կինն առանձին մնած էր վանդակը։

Առանց տեղը փոխելու, առիւծը երկարօրէն անոր նայեցաւ ակնապիշ։ Տիկին Քլօտիուս դարձաւ վանդակին շուրջը՝ ինքն ալ զանիկա աչքէն չհեռացնելով և կեցաւ հանդիսականներուն ձախակողմի անկիւնը։ Այն ատեն առիւծը մեղմիւ եռ ընկրկեցաւ մինչեւ դիմացի անկիւնը, հոն ուր կը գտնուէր կրկին գուռը։

Ի զուր տիկին Քլօտիուս անոր կարկաչուն ձողն ու շշնչակը, ձայնով ու մտրակով դրդելով զայն, գաղանն անդրդուելի կը մնար, միշտ անոր նայելով և մեղմիւ երկննալով իր թաթերուն վրայ, անանց զսպանակը լարելու պէս։

Հեռաւորութիւնն հաշուած էր և պիտի ցասքէր. ողնայարը ոլորնձաձեւ կը ձգուտուէր և պոչը, չիտակ, սարսուռով լեցուն էր։

Գ. Քլօտիուս տեսաւ վտանգը։

—Օ՛ն, քաչէ, գոչեց կնոջը՝ անձկութենէ իրդեւած ձայնով։

Մինչդոյն ժամանակ ինքն ալ վանդակը կը ցասքէր, երկաթէ ձողը վերուցած՝ կնոջը ու առիւծին մէջտեղը մտնելու համար։

Տիկին Քլօտիուս անմիջապէս հանեց բէվէլվրն ու կրակ ըրաւ, ձեռքը կը ծակուած, դղրահար, և ըստ բախտի ցանելով գնդակները։

Սոկոլսի աղաղակ մը տարածուեցաւ սրահին մէջ։

Վանդակը լեցուն էր մուխով. օդահատանք մը ալրելով վրանը որ խեղդող բազմութեան ճնշման տակ պատռած էր, ցրուեց մուխը, և սա տեսարանը պարզուեցաւ։

Գ. Քլօտիուս, որուն սիրտը մխուած էր կնոջը արձակած մէկ գնդակը, գետին փռուած էր արեան լճակի մը մէջ. տիկին Քլօտիուս, դեռ սարսափահար, վանդակին նոյն անկիւնը մէջ միշտ կանգուն, այլ աչքերը անհետացած վտանգի և փրրկուած կեանքի վայրագ ուրախութեամբ լի, և, գետնէն, գաղանագուսպին դիակին քով փռուած՝ Պելլօն, որ քնաւ մեռած չէր։

Առիւծը, երկչոտ, մեղմիւ կը լդէր գաղանագուսպին վէրքը, և արցունք մը—ճշմարիտ արցունք մը—կը թաւալէր իր ոսկեգոյն մեծ աչքերուն մէջէն։

ԱՌՄԱՆ ՍԻՎԷՍԴՐ

Վակտրան

ԶԱԼԱԹԻԱ, 3.15 Նոյմ. 1895

Անուանկոչ. Վճարում		Անուանկոչ. Արժեղթոց	Ընթացիկ Գիներ
100	1881	Բնս.Սէրիա A 1%	63 —
100		» » B	36 20
100		» » C	25 —
100		» » D զոցուած	22 10
100		» » D բացուած	22 20
400		» » D միջօրէ	22 20
100	1870	Բուս.սկզբ. զոցուած	99 —
100		Բուս.սկզբ. բացուած	100 —
Դր. 500		Բուս.սկզբ. միջօրէ	100 —
Անկ. Վճար. 20 10	1890	Օսմանիէ 4%	— —
22 11	1869	Քրէտիի ժէն. Օգ.	11 30
10 5	1872	Սօս. Օգ. տր Շ. է Վ.	5 37
140 140	1878	Լաւրիումի	54 —
500 300	1889	Անատոլուի (Բժմ. %)	605 —
500 500		Երկաթուղիներ (Գրմ. %)	215 —
20 5	1882	Թրանսէյ (Բժմ. %)	5 —
500 500		Թրանսէյ (Գրմ. %)	498 —
500 200	1883	Սամ. Ռէյժի	16 20
1.40 1.40	1892	Սամ. Միլիարեա 6%	— —
11 5½	1893	Սամ. Ապանգրն. Ընկ.	6 50
500 500	1882	Զրի Ընկ. Տէրբոս	450 —

ՕԹԻԼԱՆՑ (Բրիմ) ԴԻ ՎՐԱՑ		Օ. Ա.	Դրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի		—	—
1 ամսուան համար		—	—
1 Օրուան համար		—	—
Դիքրը		—	—
Կանիսիկ (Հէվավլսիզ)		1	32½
ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱՐՈՒԹ			
Լոնտոն 3 ամիս	Դրշ.	110	20
Փարիզ »	Ֆր.	22	35
Վիեննա 3 օրուան	Ֆիորինի	10	87½
Գերմանիա »	Մարք.	18	45
ՕԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ ՎՐԱՑ			
3 օրուան համար 25 հատի	Ֆր.	2	50
1 ամսուան համար »		3	50
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՎ			
Անգլ. ոսկի Ս. Ա. 100 դրշ.-ն		110	10
20 Ֆրանկնոց		87	25
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի		107	20
Քրիվից		51	10
Բուսպ Ղալաթիոյ Սակարանի		3	53
Մէնիտիէ		113	22
Մանր արծաթ		103	—
Մէճիտիէ		99	20
Ոսկու Ղալաթիոյ Սակարանի		3	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 14 Նոյեմբեր		
Բոնսոլիտ Սամ. Բ Կնսոլ. Ֆր.	25	25
» » C »	—	—
D (Բացուած »	20	55
D (Փակուած »	—	—
Բուսմելիի Երկաթուղի »	105	—
Բրլորիզ »	450	—
Մարսալին Պարտատոմսեր »	480	—
Օսմանիէ »	420	—
Քէժիի Բաժնեթուղթ »	350	—
Պանք Օթոման (անուանկոչ.) »	575	—
Ռանթ Ֆրանսական 3% »	100	62
» » 3½% »	—	—
» Իտալական »	85	65
Քրէտի Լիոնէ »	776	25
Քրէտի Ֆոնսիէ »	—	—
Հոնդուրաս տ'Էսքոմպ »	—	—
Մաւէզի Բաժնեթուղթ »	3060	—
Եգիպտական Միացեալ »	523	50
Չէք Լոնտոնի վրայ »	25	225
ԼԻՈՆԻ 14 Նոյեմբեր		
Բուսմելիի Երկաթուղի Ֆիորին	69	40
Սամ. Ռէյժի »	214	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի տես	120	60
» Փարիզի »	47	75
ԼՈՆԴՈՆ 14 Նոյեմբեր		
Բոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ա.	64	50
» » B »	37	50
» » C »	23	—
D (Բացուած »	22	52
D (Փակուած »	21	—
Սամ. Փոխ. 1891ի 4% (Երշխերեալ.	—	—
» » 1894 3½% (Եզպ.-Հրկ.-ով	—	—
Պանք Օթոման (Վնձարեալ) »	15	75
Ռէյտրնի Գրկաթուղի »	13	50
Միացեալ Եգիպտական »	—	—
Առանձնաշնորհեալ »	—	—
Ճնզլ. Բոնսոլիտ »	107	25
Գուլկար. Փոխառ. 6% »	94	—
» » Նոր 6% »	95	—
Բանկ Հելլենական 5% »	—	—
» » 4% »	30	—
Փոխանակ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	400
ՊՈՐԼԻՆ 14 Նոյեմբեր		
Սամ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	93	25
Բուսմելիի Երկաթուղի »	126	50
Անատոլուի Երկաթ. 4½ Գրանդ. »	92	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	330
» Փարիզի » 3 ամիս	81	85
Մակեդոնիոյ Երկաթուղի	—	—

ՏՈՔԹԷՕՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՌԱՋԻՆ ԿՈՒԴԻ ՎԱԿՈՑԵԱԼ, ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՖՐԻԿԵԱՆ ՕՐՈՑՔԻ
(Հաստատեալ յամին 1852)

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լցընեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարեալ գործեալ եղանակաւ, նուրբ, ճարտարաւոր, եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի գեղաւորութիւն, (ըստ տարիքի), ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ «Միկրոբին» կոչուած քերթի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ Ամրեցուցիչ դեղերու, եւ նորահնար արցունքներու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ Փողոց Բերա, (Եանիի զարեջրատան վրայի յարկը ձիշտ Զարուբենեանց դէմն)։ Գատրգիլի յամախորդը կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը Թիւ 1 Նոր բացուած Իրիսօվկի փողոց ամէն օր։

Ե. Դ. Հաւատարելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի Ատամնաբուժներու ծմրուները կիրակի օրն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունի ային Բերա զոնեծառեղինին։ 410 ը

ՅՈՐԴՈՐ ԱԼԼԱՀՎԷՐԴԻԵՐ բնակութիւնն հաստատած է Ենի Գափու Եալը փողոց Թիւ 49, ուր ամեն օր կէս օրէն ետքն հիւանդ կ'ընդունի, ուրբաթ կէս օրէն ետքը ձրի։ Բաց ի կիրակիէ և ուրբաթէ, ամեն օր մինչեւ կէս օրը կը գտնուի Պահչէ Գափու Մէրհամէթճեան էֆ.ի դեղարանն։ Ազքատները միշտ ձրի կը խնամուին։ Մասնաւոր խնամք ներքին և կանայի հիւանդութեանց։ 3—20

Տ. ՀՄԱՑԵԱՆ ԲԱՀԱՆԱՑ ԷՖԷՔՏՇԵԱՆ

Տարերք աշխարհիկ լեզուի Ա. տարի 3 դրուշ, Բ. 5, Գ. 5, 0/0 25 զեղչ։ Կենսագրութիւն Պետրոս Դուրեանի, 5 դրուշ։ Կը ծախուին Պոլսոյ գրաճառաց քով։ 392 49—60

SANTAL MIDY

Քոքահիւի դրութեամբ բոլոր հին պատրաստութիւնները կը ջնջուին դուրս եկիլ իրենց ախիւններէն։ Ի՞նչ ջանք։ Սանդալ միտին միայնակ 48 ժամուան մէջ կը բուժէ այն հիւանդութիւնները զորս ուրիշ դեղեր 15 օրէն կազդեցունեն. այս է իր միջոց յարաճուն յաջողութեան գաղտնիքը։

ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ
ԳԼԽԱՎՈՐ ՄԱՍ
Ա. ՓԱՆՈՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

32 Վալիտա փողոց. Օմմ Պանմայիճ դէմ. 32
Ընտիր ապրանք, ուղիղ կշիռ, չափաւոր գիներ
Վճարմանց դիւրութիւն

Ցանմնարարութիւնք առանց ծախքի կը ղրկուին մինչեւ տուն։ 333

ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ, ՋԱՇԱՐԱՆ ԵՒ
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՌՈՒԹԻՒՆ

ՖէրՊէք օղին իր հաստատութեան եւ անարատութեան պատճառաւ հռչակաւոր է։ Այս անգամ մասնաւոր գործարանին մէջ պատրաստուած է այդ օղին մասնիքան եւ կրաբան։ Ով որ ապացուցանէ թէ այդ օղին բուն իսկ խաղողէ է եւ թէ ոգեղէն նիւթեր կը պարունակէ, հարիւր ոսկի պարգեւ պիտի ստանայ։ Ինչպէս արդէն եղած է, Պոլսոյ Պալըք Բազար Լիւլէճի փողոց Թիւ 4 վաճառատունն ըստ առաջնոյն կայ։ Մեր յաճախորդներն աւելի գոհ ընելու համար վարժած ենք ի Զալաթիա Պոլսոյ պահանջողին հանդէպ Բալա Պալըք Արթին աղայի երբեմն վարած ճաշարանի շէնքն, որ կահաւորուած ու զարդարուած է։ Կ. ծանուցանենք որ յաճախորդ դաց եւ արդոյ հասարակութեան թէ այդ շէնքացուած է իբրեւ կեդրոնական մեներանոց ՖէրՊէքի օղիին եւ իբրեւ զարեջատուն ու ճաշարան։ Կապահովցնենք թէ ամեն կերպով գոհ պիտի մնան կերակրոց ընտիր սեսակէն, մարրուքներէն, ըմպելիներէն եւ գինեու ատանութենէն։

ՎԱՃԱՌՄԱՆ ՏԵՂԸ

Ղալաթիա, Պոլսոյ պահականոցին հանդէպ Թիւ 92, կեդրոնական վաճառատուն։

Գոլիս, Պալըք Բազար, Լիւլէճի փողոց Թիւ 4։

Ղալաթիա, Խարաճը փողոց Անասաս Պէրպէրօղլիի խանումը, Թիւ 17։

Բերա, Կալաթա Սէրայ Աբօսիոլ Մարմարիոսի խանումը։

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆ

Որպէս զի շատ մը կեղծերէն զգուշացուի, կը ծանուցուի թէ այդ օղին, մասնիքան եւ կրաբան շիշերու մէջ եւ բաց չորս գանազան չափերով կը ծախուի, վրան վերջին գծերը նշանակուած, գործարանին կեդրոնական վաճառատան եւ մեներանոցին մէջ, իսկ խանումներու մէջ զոյ կը ծախուի եւ շիշերուն վրայ մեր ստորագրութիւնն կայ։ Վերս զրեալ վայրերէն զատ ուրիշ տեղ Լծախուիր։ Զգուշանայ կեղծերէն։

ԷՎՏՕՔԻՕՍ ՍԱՎԱ ՏՈՒՐԱ

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 21ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրգ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մոսքոյա 37
Ապահովագրութեան ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 4,000,000 ռուպլի
Երաշխաւորութեան գումար 63,000,000 ֆրք.
1894ի հասոյթը 24,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճրծ. է մօտ 90,000,000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ԱՒԳԵՐ
Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Բնիկ Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Զէօմլէքճի փողոց, 14
Գրասենեակ Մ. Ժ. ՌԷՊՐԷՆ եւ Ընկ. 32.

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴՊԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ Է Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի գար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր տարի վճարած է հրդեհի զոհերուց համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կոչնչանք՝ կառուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միմիայն մեր ապահովագրելոց, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած զեղասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Ղալաթիա, Պանք Օթօմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

326

ԻԼԱՆ ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՍՓԷՐԻ

Տօն վէ կէօմրէքլիք Ամէրիգան Թօբ 250, պէհէր Թօբը 29½ գրշ. սոթարլրգ Ամէրիգան Թօբ 2500, պէհէր Թօբը 27½ գրշ։ գանավաչօ արշուր ճէտիա 20000, պէհէր արշունը օէտիտի 1 գրշ. 38 փարա։

Նէրգարիւէ էլպիսէ անպարը իչուն միապայիա օլունմագ իւզրէ մէվգրի միւնագասահա գօնուան 3 գայէմ Ամէրիգան վէ գանավաչօ Քիյաթը մէվգուալարը իլէ Թալիպլի էօհտէսինտէ օլուպ Քըշլրնը սահիի բուտինին 6ընեը բաղար իլթէսի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասարը իսբա օլունարագ մէգքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէ ինտէն իթասրնա վէ իրթէսի կիւնի 100տէ 5 թէնզիլինէ թալպ օլանլարը մագամը Սէրասքէրի լէվագիմաթը ումուտիսէ տայիրէսինէ կէմիէրի իլան օունուր։ Նօ. 51 2—3

ԱՐԵԱՆ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ
APPAUVRISSEMENT DU SANG

Նարիւնութիւնը, քլորոսը, ստամոքսի հիւանդութիւնները, սպիտակ դաշտանները արագօրէն աղէկնալու համար բաւական երկաթի և ֆոսֆատի պէտք ունին. ասոնք միացած կը գտնուին ԼԷՐԱՅ ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՖԷՐԻՆ մէջ, յոյժ յանձնարարելի փոփոխակամ անախորժակ ողոց և դժուար զարգացեալ աղջիկներու համար։

8, Վիվիէն փողոց, Փարիզ
և բոլոր դեղարանները A.

ՍԻՐՈՊ ՏԷ ՌԷՖՈՐ ԻՈՏԷ
ԱԴԵՄՈ ՍԷ ԸՆԿ.
SIROP de RAIFORT IODÉ

Բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած՝ Սիրոպ Անթիբաքտերիթէքի և Մոսի ձկան իւղին տեղ՝ աւշկանաբեռան, ոսկրոյն ու սակարակոմ ողոց մարմի փչրիկներուն դէմ. լիկէտ նաև վիզի գնդիկները հանելու և սխորժակը բանալու համար։
Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց
և բոլոր դեղարանաց մէջ A.

ՆՈՐ ՈՒՂԵՈՒՈՑ
ՄԷՍԱԺԵՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ուղղորդի է Սեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ Ծովու նաւահանգիստներուն (երթուղարձին հանդիպելով ի Հավր։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիայ՝ եկնում՝ ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, սկսեալ սեպտ. 21էն, դէպի Պիրէան, Իզմիր, Տարտանէլ, կ. Պոլիս, միւս շաբաթուն, սեպտ. 28էն սկսեալ, դէպի Թուսմագա, (փոփոխակի Քաֆաթօր) Շորա, Սէլանիկ, Տէմէ-Ատա, փոփոխակի Բաֆա, Տարտանէլ, կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա, Հավր, Լոնտոն, ամեն ուրբաթ, առաւաւտ ժամ 9ին, մէկ շաբաթ, Տարտանէլէն, Տէմէատա՝ն (փոփոխակի Բաֆալա), հոկտ. 11էն սկսեալ եւ միւս շաբաթուն Տարտանէլ էն, Իզմիրէն, Պիրէ՝ էն, հոկտ. 18էն սկսեալ։

Թաց ստոր, ամեն տասներեակ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, հոկտ. 4էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շոգենաւը կ Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոն հանդիպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Հոկտ. 3էն սկսեալ, հինգշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, ամեն տասներեակ օրը։ Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր (առանց ուրիշ շոգենաւ փոխադրուելուն) Վոմի, Սամոս, փոփոխակի Հէրոդոս, Պէրութ, Լարնաքա, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Լաթաքիա, Թրիբոլի, նորէն Պէրութ, Այէքսանտրիա, Մարսիլիա՝ ուրիշ նոյն փոխադրութեամբ, Պէրութ դէպի Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ։

ՕՏԵՍԱ-ՆԻՈՒՐՕՍԻԹԻՆ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, հոկտ. 7էն սկսեալ։

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ-ՊԱՐՏՈՒՄԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ տարեկան՝ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի երեսպին դէպ ի Զմմոն, Կիբրոս, Տրիպոլի եւ Պորտ-Սայիտ։ 425

ՊՈՍ
ՇՈՒԵՅՑԱՐԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լէվանտ-լէ, Գալատա, Մէլէկլիքապէ
և Սէ— Մոլլ Դէլէ— Բաղնիք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Բամիէ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպը	3000	Օսայբիս	2250
Բենանդուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Ոֆինրս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1800
Մարիսիա	2500	Կիւլեն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուրիթլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սթրիդ Լիվերբուլ

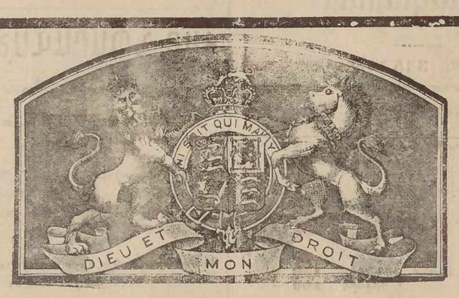

ՀԻՆ ՊՐԱՆՏԻ

Ժ. Ֆ. ՄԱԿՆԱՄԱՐԱ

ՓՈՆԵԱՓ
ԵԱՐԱՆԴ ՖՐԱՆՍԱ
ԱՄԵՆ ՏԵՂ ԿԸ ՄԱՆՈՒԻ

340

Royal Windsor

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցած են կամ կը թափի՞ն։ Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռոյալ Վինտզորի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան ատենին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգելու մազերու թափին։ Այս դեղ, որուն տերը չբաղդամի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է։ Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է։ Փափաքողաց պիտի զրկուի մանրամասնութիւններ ու փայլուածներ պարունակող ծանուցումն առանց որ և է ծախքի։ Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով

Վիքթորիայի վարդի սպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ։ Այս եւս կը ծախուի Ռոյալ Վինտզորի ծախուած տեղերը։

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕՏԻ ՕՐԼԵՐԷԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԵՆ ՅԱՌՑ ԻՒՂ

Իւրաքանչիւր ոք լավ է տպագրած

Գեղեցիկ մեւաւոր ՍԿՕՏԻ Ս ԳՕՊԻՆԻ
ի Նիւ-Եորք։

Գոթիթ չափ անորժհամ է
Մորթ. ձկան համ իւզի բոլոր յատկութիւններն ալ
Հրաշագործներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խղդիրը
Կը բուժէ հաղը, ցրտառուծիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղաղծութիւնը

Հիւանդները ընդունուած է, անորժ համ ու հոտ ունի, գեղամարտ է, և ամենն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Գործակատարը ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԻՐ ԵՒ ՀԱՒՐԻԼ

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌԻԼ ամենէն ախորժելի և ամենէն յանձնարարուած սնունդն է տղաքներու համար 6—7 ամեայներէն սկսեալ։ Մանուանդ կաթը կարելու պահուն և ճաման շրջանի միջոցին։ Կը դիւրացնէ ախորժերոն բորոնելը, կ'ապահովէ ոսկորներու լա— կոմոտիւոր։

Փարիզ, 6, Վիքտորիա ծառուղի և դեղարանները։ 385

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՅՈԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ՇՈՒԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱԼՈՒԹԵԱՆ
Ն. ԲԱՐԻ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պարտէ Դէլէ— կոմոնա—արաքէ Քանող

Սկսեալ հոգեկնաւոր ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի Նոյ. 19ին (Ք. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ դարձ-որոնելու Նաւագէլի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմեալ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԼ
Մամանէ փողոց Թ. 10
33

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու
1895 Հոկտեմբեր 21 (Հ. Տ.) շաբաթէն սկսեալ
ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇՏ. ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Թ. 24 Խառն Առտու	Թ. 4 Ճամբ. Առտու	Թ. 6 Ճամբ. Առտու	Թ. 26 Խառն Իրկն.	Թ. 8 Ճամբ. Իրկն.	Թ. 10 Ճամբ. Իրկն.
	ժ. Վ.	ժ. Վ.	ժ. Վ.	ժ. Վ.	ժ. Վ.	ժ. Վ.
Բարաքէօյ Կամուրջ ժկնմ.	1 45	3 50	5 57	8 15	10 30	11 30
Հայտար Փաշա ժկնմ.	2 10	4 15	6 22	8 40	10 55	11 55
	2 28	4 23	6 30	8 57	11 5	12 5
Գըզըլ-Թօփրաք	— —	4 30	6 37	9 7	11 13	12 13
Ֆէնէր-Եօլու »	2 37	4 34	6 41	9 11	11 17	12 17
Կէօզ-Թէփէ »	— —	4 39	6 46	9 17	11 22	12 22
Էրէնքէօյ »	2 47	4 45	6 52	9 23	11 28	12 28
Պօսֆանճըք »	2 56	4 52	6 59	9 33	11 35	12 35
Մալթէփէ »	3 7	5 3	7 10	9 45	11 45	12 45
Գալթալ »	3 23	5 14	7 22	10 1	11 56	12 56
Բէյնթիք ժմտ.	3 34	5 22	7 30	10 11	12 4	1 4
	3 40	— —	— —	10 21	— —	— —
Թուզլա »	4 3			10 46		
Կէյպզէ »	4 24			11 10		
Տէլ-Իսքէլէսի »	— —			11 37		
Թավշանճիլ »	4 56			11 47		
Հէրէքէ »	5 11			12 6		
Եարբմճա »	— —			12 30		
Թիւթիւն-Զիֆթլիք »	5 42			12 44		
Տէրինճէ »	5 51			12 57		
Իզմիտ ժմտ.	6 6			1 13		
	6 26					
Պէօյիւք Տէրպէնտ »	7 —					
Սաբանճա »	7 25					
Ատա-Բազար »	7 47					
Կէյվէ »	8 31					
Սք-Հիսար »	8 52					
Մէքէճէ »	9 22					
Լէֆքէ »	9 47					
Վէզիր-Խան »	10 22					
Պիլեճիք ժմտ.	11 6					
	11 16					
Բարաքէօյ »	12 28					
Պօզգիւք »	1 9					
Ին-Իօնիւ »	1 56					
Զուբուր-Հիսար »	2 26					
Էսկի-Շէհիր ժմտ.	3 4					
	Իրկն					

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Կառ. Թ. 122 Խառն Առտու
	ժ. Վ.
Էսկի-Շէհիր մեկ.	1 —
Ազ-Թունար »	1 49
Այթի-Քէօյ »	2 35
Պէյլիկ-Այբրը »	3 28
Մաբը-քէօյ »	4 38
Պիչէր »	5 35
Մազբլար »	6 20
Պէյլիք քէօրիւ »	7
Օլատլը »	7 35
Մալիքէօյ »	9 17
Սրնճան-քէօյ »	10 19
Էնկիւրիւ ժմն.	11 12
	Իրկն.

ԳԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Կառ. Թ. 121 Խառն Առտու
	ժ. Վ.
Էնկիւրիւ մեկ.	2 10
Սրնճան-քէօյ »	3 6
Մալի-քէօյ »	4 20
Բօլատլը »	5 59
Պէյլիք-քէօրիւ »	6 51
Մազբլար »	7 23
Պիչէր »	8 8
Մաբը-քէօյ »	9 13
Պէյ իկ-ախբը »	10 20
Այթի-քէօյ »	11 16
Ազ-Թունար »	11 54
Էսկի-Շէհիր ժմն.	12 41
	Իրիկն.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒԻԼԻՄԻ

ԱՄԱՍԻԱՅԻ ԵՒ ՀԱԼԱԹԻԱՅԻ ԳԾԻՆ ՀԱՄԱՐ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Կառ. Թ. 324 Թ. 326 Խառն Իրիկն.
	ժ. Վ.
Էսկի-Շէհիր մեկ.	4 20
	10 20
	10 40
Հալաթիա ժմն.	4 3
	9 3
	9 20

ԿԱՅԱՐԱՆ	Կառ. Թ. 323 Թ. 325 Խառն Առտու Իրիկն.
	ժ. Վ.
Հալաթիա մեկ.	2 20
	8 20
	8 40
Էսկի-Շէհիր ժմն.	11 —
	5 —
	5 20

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Կառ. Թ. 232 Խառն Առտու
	ժ. Վ.
Էսկի-Շէհիրէ մեկն.	1 —
Կէօքճէ քըրբք »	1 49
Մապոնճը քընար »	2 41
Այահոնտ »	3 40
Զը քարուլէր »	4 28
Տէօնէր »	5 29
Իսհանիսէ »	6 1
Ղազլը կէօլ համամը »	6 43
Ափիոն Գարա Հիսար ժմն.	7 16
	Իրկն.

ԳԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Կառ. Թ. 221 Խառն Իրկն.
	ժ. Վ.
Ափիոն Գարա Հիսարէ մեկն.	6 10
Ղազլը կէօլ համամը »	6 50
Իսհանիսէ »	7 26
Տէօնէր »	8 4
Զը քարուլէր »	9 5
Այահոնտ »	10 —
Մապոնճը քընարը »	10 51
Կէօքճէ քըրբք »	11 36
Էսկի-Շէհիր ժմն.	12 22
	Իրկն.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԱՓԻՈՆ ԳԱՐԱ ՀԻՍԱՐԻ ԳԻԾ

ԳԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ — Թ. 1, Թ. 3, Թ. 21, Թ. 5, Թ. 7, Թ. 23

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 1 Ճամբ. Առտու	Թ. 3 Ճամբ. Առտու	Թ. 21 Խառն Առտու	Թ. 5 Ճամբ. Իրկն.	Թ. 7 Ճամբ. Իրկն.	Թ. 23 Խառն Առտու
		ժ. Վ.	ժ. Վ.	ժ. Վ.	ժ. Վ.	ժ. Վ.	ժ. Վ.
Էսկի-Շէհիր	մեկն.						11 45
Զուբուր-Հիսար	»						12 22
Ին-Իօնիւ	»						12 56
Պօզգիւք	»						1 29
Բարաքէօյ	»						2 2
Պիլեճիք	ժմն.						2 52
	մկնմ.						3 2
Վէզիր-Խան	»						3 35
Լէֆքէ	»						4 9
Մէքէճէ	»						4 39
Սք-Հիսար	»						5 4
Կէյվէ	»						5 27
Ատա-Բազար	»						6 16
Սաբանճա	»						6 32
Պէօյիւք-Տէրպէնտ	»						6 58
Իզմիտ	ժմն.						7 30
	մկնմ.			1 22			7 50
Տէրինճէ	»			1 48			8 5
Թիւթիւն-Զիֆթլիք	»			1 59			8 14
Եարբմճա	»			2 13			— —
Հէրէքէ	»			2 42			8 49
Թաֆշանճիլ	»			2 55			8 59
Տէլ-Իսքէլէսի	»			3 6			— —
Կէյվզէ	»			3 38			9 32
Թուզլա	»			4 6			9 56
Բէյնթիք	ժմն	— —	— —	4 25			10 20
Գալթալ	մկնն.	1 49	3 14	4 35	6 47	9 —	10 28
Մալթէփէ	»	1 58	3 24	4 49	6 57	9 10	10 43
Պօսֆանճըք	»	2 9	3 36	5 6	7 9	9 21	11 2
Էրէնքէօյ	»	2 28	3 57	5 32	7 29	9 41	11 30
Կէօզթէփէ	»	2 32	4 1	5 36	7 33	9 45	— —
Ֆէնէր-Եօլու	»	2 38	4 6	5 42	7 38	9 50	11 41
Գըզըլ-Թօփրաք	»	2 42	4 10	5 46	7 42	9 54	— —
Հայտար-Փաշա	ժմն.	2 48	4 16	5 54	7 48	10 —	11 50
	մեկմ.	2 55	4 23	6 5	7 55	10 8	12 5
Բարաքէօյ Կամուրջ	ժմն.	3 20	4 48	6 30	8 20	10 33	12 30
							Իրկն.